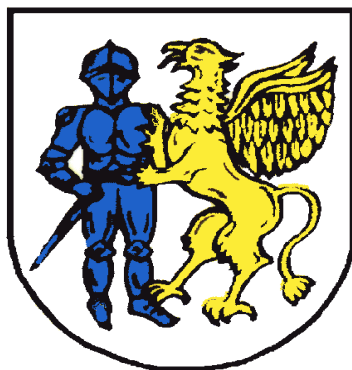

Załącznik do Uchwały NR XXXIX/202/14
Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski
Z dnia 18 lutego 2014 roku

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY I MIASTA

GRYFÓW ŚLĄSKI

NA LATA 2014-2020

GRYFÓW ŚLĄSKI LUTY 2014r.

Spis treści

I. WPROWADZENIE	4
II. ZAŁOŻENIA STRATEGII.....	6
III. ZNACZENIE PARTNERSTWA LOKALNEGO.....	8
IV. ORGANIZACJA PRAC NAD STRATEGIĄ	10
V. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY I MIASTA GRYFÓW ŚLĄSKI.....	12
1. Charakterystyka ogólna gminy.....	12
1.1 Położenie geograficzne	12
1.2 Rys historyczny	14
2. Edukacja	18
3. Ochrona środowiska	21
4. Pomoc społeczna	23
5. Bezpieczeństwo	27
6. Kultura, sport i rekreacja	28
6.1 Miejsko Gminny Ośrodek Kultury	28
6.2 Biblioteka Publiczna.....	29
6.3 Sport i rekreacja.....	31
7. Infrastruktura techniczna.....	33
7.1 Sieć komunikacyjna	33
7.2 Sieć gazowa.....	34
7.3 Sieć energetyczna.....	34
7.4 Sieć telekomunikacyjna.....	34
7.5 Sieć wodociągowa.....	35
7.6 Sieć sanitarna.....	37
7.7 Gospodarka odpadami komunalnymi.....	38
7.8 Odnawialne źródła energii.....	39
7.9 Zaopatrzenie w ciepło	39
8. Rolnictwo	40
8.1 Ukształtowanie powierzchni i budowa geologiczna	40
8.2 Charakterystyka jakości środowiska glebowego.....	43
8.3 Struktura władania gruntami	44
8.4 Struktura gospodarstw rolnych.....	44
8.5 Produkcja rolnicza.....	45

8.6 Obsługa rolnictwa.....	45
8.7 Wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną	47
9. Turystyka.....	48
9.1 Atrakcyjność turystyczna gminy	48
9.2 Infrastruktura techniczna.....	51
9.3 Postrzeganie gminy	53
10. Gospodarka.....	54
VI. ANALIZA SWOT	59
VII. MISJA I WIZJA	66
VIII. OBSZARY I CELE STRATEGICZNE, ZADANIA DO WYKONANIA	68
IX. ZBIEŻNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII Z WEWNĘTRZNYMI I ZEWNĘTRZNYMI.....	
OPRACOWANIAMI STRATEGICZNYMI	79
X. WDROŻENIE I MONITORING STRATEGII	81
XI. ZAŁĄCZNIKI	84
1. I warsztat strategiczny – Beczka lokalnych zasobów i problemów Gminy Gryfów Śląski	84
2. II warsztat strategiczny – Diagnoza usług społecznych w obszarach: edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, kultura, sport i informacja, infrastruktura społeczna	87
3. III warsztat strategiczny – c.d. diagnozy usług społecznych w obszarach: rolnictwo, turystyka, gospodarka.....	99
4. IV warsztat strategiczny – Najważniejsze problemy lokalne do rozwiązania w latach 2014-2020 i najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania	106
5. V warsztat strategiczny – Wypracowanie celów strategicznych i założeń (kierunków) strategii	114
6. Wykaz uczestników warsztatów strategicznych i osób współpracujących przy tworzeniu strategii	122
XII. BIBLIOGRAFIA	127

I WPROWADZENIE

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej opiera ustrój państwowy na szerokim samorządzie, który ma umożliwiać obywatelom uczestnictwo w sprawowaniu władzy, tak aby państwo w jak najszerszym stopniu służyło potrzebom obywateli. Konstytucja wyraźnie stwierdza, że ustrój Rzeczypospolitej Polskiej „zapewnia decentralizację władzy publicznej” (art.15) i że „istotną część władzy publicznej” samorząd terytorialny wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność (art.16).

Polska od ponad 20 lat jest w okresie dynamicznych przemian. Wszystkie te przemiany wymagają nowych form zarządzania państwem, a więc i rozwojem jednostek samorządu terytorialnego. Decentralizacja i rozwój samorządności staje się kluczowym warunkiem sukcesu. Siłą rozwoju w coraz większym stopniu jest aktywność obywateli i przedsiębiorstw, a nie działalność państwa i jego administracji. Wszyscy są też w coraz większym stopniu uzależnieni od procesów zewnętrznych, na które nie mają wpływu. Tylko gdy dostosuje się do nich swoje działania, można osiągnąć sukces. To wymaga planowania strategicznego, aby wiedzieć, jak reagować na zachodzące zmiany i jednocześnie elastycznego i zdecentralizowanego systemu zarządzania, aby można było reagować szybko i skutecznie. Trzeba też stworzyć właściwe mechanizmy udziału obywateli w zarządzaniu sprawami publicznymi, bez których samorząd nie może istnieć.

Strategia rozwoju gminy, to długookresowy plan rozwoju gminy opracowany przy współudziale mieszkańców gminy i partnerów społeczno-gospodarczych, zawierający syntetyczny opis uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy oraz celów strategicznych i działań służących ich osiągnięciu.

Na zakończenie niniejszego wprowadzenia należy wskazać, że realizacja strategii będzie dokonywała się w zmieniającym się otoczeniu, a kraj czy region także będzie ulegał

przekształceniom. Nie wszystko można przewidzieć z dużym wyprzedzeniem i ze znaczną precyzją. Dlatego też, strategia powinna być traktowana elastycznie - już na wstępie powinno się założyć stałe monitorowanie jej realizacji i dopuścić możliwość wprowadzania korekty.

II ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA GRYFÓW ŚLĄSKI

Strategia rozwoju w każdej gminie jest ważnym dokumentem programowym. Strategię rozwoju opracowuje się po to, by podmiot ją tworzący dysponował własnym sformalizowanym pomysłem rozwojowym zapisanym w formie dokumentu, dzięki któremu będzie mógł racjonalnie organizować swoje przyszłe działania. Dlatego też w strategii dominujące miejsca powinny zająć te przedsięwzięcia, które władza lokalna może sama podjąć i za które może odpowiadać. Nie powinna ona obejmować rutynowych zadań samorządu, które musi on spełniać niezależnie od okoliczności, a powinna ograniczyć się do głównych zadań określających główne kierunki funkcjonowania gminy. Strategia to sztuka dokonywania wyboru.

Poprzednia „Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Gryfów Śląski” została opracowana w 1999 r. Od dnia jej przyjęcia minęło 14 lat, podczas których zarówno struktury wewnętrzne gminy oraz jej bliższe i dalsze otoczenie uległo bardzo istotnym zmianom. Zmienił się układ czynników, które można wykorzystać dla rozwoju gminy. Pojawiły się nowe szanse, a także nowe zagrożenia, które wskazują na potrzebę jej podjęcia.

Opracowanie niniejszej „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski w latach 2014-2020” oparto na następujących założeniach:

- 1) Zachowanie ciągłości procesu planowania strategicznego:
 - a) analiza barier w realizacji strategii,
 - b) identyfikacja nowych zadań strategicznych,
- 2) Dostosowanie zapisów strategii do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych:
 - a) funkcjonowanie Polski w Unii Europejskiej,
 - b) wymogi funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w nowym okresie programowania

2014-2020,

- c) założenia planów rozwoju na szczeblu krajowym (Narodowy Plan Rozwoju)
regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020)
i lokalnym (Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego w latach 2011-2020),
 - d) zmiany w najbliższym otoczeniu (Powiat Lwówecki, sąsiednie gminy),
 - e) duży stopień nieaktualności dotychczas obowiązującej strategii w gminie ;
- 3) Dalsza aktywizacja i kontynuacja współpracy środowisk lokalnych gminy - zastosowanie zasady partnerstwa lokalnego w procesie planowania rozwoju gminy.

III ZNACZENIE PARTNERSTWA LOKALNEGO W ROZWOJU GMINY

Nowa „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski na lata 2014-2020” jest oparta na metodologii partnerstwa lokalnego, co oznacza, że osiągnięcie celów strategicznych Gminy i Miasta Gryfów Śląski zależy od tego czy uda się wprowadzić „partnerstwo lokalne” w życie.

Partnerstwo lokalne należy rozumieć jak współpracę trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, mającą na celu analizę potrzeb i problemów oraz poszukiwanie metod ich rozwiązywania i wdrażania wspólnymi siłami partnerów. Mimo coraz szerszej kampanii na rzecz partnerstwa lokalnego i działaniami zmierzającymi w tym kierunku, współpraca pomiędzy trzema sektorami jest wciąż jednym z najsłabszych ogniw rozwoju lokalnego w Polsce. A jest to instytucja, która przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i jako źródło dialogu społecznego przynosi każdej ze stron wymierne korzyści.

Pojedyncze podmioty nie zawsze są w stanie w pełni skutecznie realizować swoje pomysły z powodu braku funduszy, kadry lub zaplecza technicznego. Partnerstwo pomaga wtedy w takiej koordynacji działań, która zapewnia ich spójność, trwałość i skuteczność, a poprzez swoje działania może również przyczynić się do budowania poczucia wspólnoty i wzmocnienia lokalnej tożsamości. Partnerstwo może być współpracą długofalową, zmierzającą do działania na rzecz rozwoju lokalnego, a może też zostać wykorzystane do realizacji konkretnych pojedynczych projektów.

Pozytywnymi aspektami partnerstwa są: zwiększenie wiarygodności i społecznego poparcia oraz skumulowanie wiedzy i doświadczenia partnerów. Sens jego istnienia leży w zdolności do zmiany sposobu myślenia i zachowania lokalnych społeczności oraz poprawy stosunków społecznych poprzez realizację zamierzonych działań. Jedną z głównych zasad

partnerstwa jest dzielenie zarówno korzyści jak i ryzyka w osiągnięciu konkretnych celów. Wspólne działanie pozwala także na efektywniejsze aplikowanie o fundusze zewnętrzne - krajowe i zagraniczne.

Celem nowej „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski na lata 2014-2020” jest budowanie trwałych więzi partnerskich pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi sektorami: publicznym, społecznym i gospodarczym. Temu celowi powinny być podporządkowane wszelkie działania związane z realizacją niniejszej „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski na lata 2014-2020”, które skupią się w swoich założeniach na rozwiązywaniu problemów społecznych niezwykle ważnych dla rozwoju gospodarczego Gminy.

IV ORGANIZACJA PRACY NAD STRATEGIĄ

Burmistrz Gminy i Miasta Gryfów Śląski przy akceptacji Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski zaprosił do opracowania strategii przedstawicieli różnych sektorów działających na terenie gminy i miasta. Wiedza, doświadczenie i zaangażowanie tych ludzi pozwala dać gwarancję opracowania strategii na miarę naszych czasów, potrzeb i możliwości. Do opracowania strategii zaproszono przedstawicieli: podmiotów gospodarczych, organizacji pozarządowych, samorządu sołectkiego, jednostek organizacyjnych gminy (administracja, oświata, kultura, pomoc społeczna, gospodarka komunalna).

Strategie są przygotowywane przez lokalne władze samorządowe najczęściej z wykorzystaniem zewnętrznych konsultantów i ekspertów. Trudno jest bowiem opracować strategię przez osoby na co dzień pracujące w samorządzie i dokonać chłodnej, obiektywnej oceny szans i możliwości rozwoju gminy.

Zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych moderatorem została wybrana - Pani Jadwiga Olszowska - Urban ekspert Partnerstwa Lokalnego i Komunikacji Społecznej, której zadaniem było przeprowadzenie 5 warsztatów strategicznych, opracowanie materiałów z wyżej wymienionych warsztatów oraz dokonanie korekty dokumentu końcowego.

Warsztat I

Odbył się 7 maja 2013 roku. Utworzono 5 zespołów, które dokonały diagnozy lokalnych zasobów i problemów Gminy Gryfów Śląski w oparciu o schemat rozwoju społeczno-gospodarczego społeczności lokalnych – tzw. „Beczka lokalnych zasobów i problemów Gminy Gryfów Śląski”.

Warsztat II

Odbył się 24 maja 2013 roku. Uczestnicy pracowali w 6 zespołach i opracowali diagnozę usług społecznych dla mieszkańców Gminy i Miasta Gryfów Śląski w zakresie problemów, potrzeb, zasobów własnych i okienek do wykorzystania w obszarach:

- 1) Edukacja
- 2) Ochrona zdrowia
- 3) Pomoc społeczna
- 4) Bezpieczeństwo
- 5) Kultura, sport, rekreacja
- 6) Infrastruktura techniczna

Warsztat III

Odbył się 18 czerwca 2013 roku. Uczestników podzielono na 3 zespoły tematyczne w zakresie:

- 1) Rolnictwo
- 2) Turystyka
- 3) Gospodarka

Dokonano diagnozy wyżej wymienionych obszarów gospodarczych w zakresie: problemów, potrzeb, zasobów własnych i okienek do wykorzystania.

Warsztat IV

Odbył się 26 czerwca 2013 roku. Uczestników podzielono na 3 zespoły, dokonano podsumowania trzech wcześniejszych warsztatów i skumulowano najważniejsze problemy lokalne do rozwiązania i wskazano najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania.

Warsztat V

Odbył się 4 września 2013 roku. Uczestników podzielono na 3 zespoły. Zadaniem zespołów było opracowanie propozycji misji i wizji Gminy Gryfów Śląski oraz określenie kierunków rozwoju gminy (celów strategicznych) w 9 obszarach tematycznych ustalonych na poprzednich warsztatach. W ramach celów strategicznych zespoły zaproponowały zadania główne do realizacji.

V DIAGNOZA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA GMINY I MIASTA GRYFÓW ŚLĄSKI

1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY

1.1. Położenie geograficzne

Gmina Gryfów Śląski położona jest w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie lwóweckim, na Pogórzu Izerskim. Miasto Gryfów Śląski oddalone jest od Lwówka Śląskiego (miasto powiatowe) o 18 kilometrów. W odległości 20 kilometrów od Gryfowa Śląskiego znajduje się granica z Czechami w Świeradowie Zdroju, a 40 km jest do granicy z Niemcami w Jędrzychowicach, zaś stolica województwa - Wrocław - położona jest w odległości 134 kilometrów. W latach 1975-1998 miasto administracyjne należało do woj. jeleniogórskiego. Miasto i Gmina Gryfów Śląski są położone w obszarze o bardzo dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, przy ważnym międzynarodowym szlaku komunikacyjnym, w bliskim sąsiedztwie Niemiec i Republiki Czeskiej, w makroregionie Sudety Zachodnie, w obszarze mezoregionu Pogórze Izerskie - malowniczej wysoczyzny o pagórkowatym charakterze, gdzie różnice wysokości względnych osiągają 150 m. Na obszar ten składają się mikroregiony: Wzniesienia Radoniowskie, Obniżenie Lubomierza, Wzgórza Radomickie, Dolina Kwisy, Dolina Oldzy.

Znaczne powierzchnie tworzą stoki o nachyleniu nie przekraczającym 10%, doliny większych cieków są na ogół silnie wcięte w podłoże tworząc wysokie krawędzie (np. Olszówka w Uboczu). Szersze doliny występują w dolnym biegu Oldzy i Długiego Potoku. Najwyższe szczyty obszaru - Łoszak (427 m n.p.m.), Wiatraczna (437 m n.p.m.), Podskale (422 m n.p.m.) i Modrak (399 m n.p.m.) reprezentują pasmo wzgórz w części północno-wschodniej gminy, a bazaltowe kulminacje - Góra Zamkowa (447 m n.p.m.) Leopoldówka (427 m n.p.m.) dominują w krajobrazie części południowej w rejonie Proszówki.

Powierzchnia miasta i sołectw gminy Gryfów Śląski

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia w km2	Procentowy udział
1	Gryfów Śląski	6,6	9,9
2	Krzewie Wielkie	4,7	7,1
3	Młyńsko	7,5	11,3
4	Proszówka	4,9	7,3
5	Rząsiny	20,3	30,5
6	Ubocze	14,6	21,9
7	Wieża	4,4	6,6
8	Wolbromów	3,6	5,4
	OGÓLEM	66,6	100,00

1.2.Rys historyczny

Gryfów Śląski (Greiffenberg in Schlesien - niemiecka nazwa miasta) położony jest nad malowniczą rzeką Kwisą na terenie dawnego księstwa świdnicko-jaworskiego. Nie wiadomo kiedy dokładnie założono miasto, ponieważ nie zachował się żaden z dokumentów wiarygodnie ukazujący czas założenia miasta. Przyjęte jest, że w roku 1242 Bolesław Rogatka nadał Gryfowowi Śląskiemu prawa miejskie. 23 sierpnia 1354 Bolko II książę świdnicko-jaworski nadał miastu szereg praw, które sporządzone zostały na podstawie prawa lwóweckiego. Prawa miejskie w zasadniczy sposób podniosły rangę Gryfowa Śląskiego i przyczyniły się do szybkiego wzrostu zamożności i znaczenia miasta. W latach 1427-1431 miasto nie ominęły zniszczenia wojenne, a XV wiek, to czas, kiedy Gryfów Śląski nękany był przez szereg klęsk, a liczba ludności spadła do 12 osób. Kolejne stulecie to okres dynamicznego rozwoju miasta dzięki rodzinie Schaffgotschów. Byli oni właścicielami Gryfowa Śląskiego i okolicznych miejscowości. Źródła podają iż w 1524 roku wzniesiono okazały ratusz-symbol bogactwa miasta, oraz dwa kramy sąsiadujące z nim: solny i mięsny. W latach 1542-1544 wybudowano winiarnię, pierwszy młyn oraz podwyższono dzwonnice. Kontakty handlowe, które zapoczątkował gryfowski burmistrz Hans Rother zapewniły na długi czas dobrobyt miastu dzięki wymianie handlowej m.in. z Holandią, Augsburgiem i Lipskiem. W 1764 roku gryfowskie zakłady uruchomiły produkcję adamaszku lnianego i tkanin. Okres wojen napoleońskich i Wiosny Ludów nie wpłynął na osłabienie znaczenia gospodarczego miasta. W roku 1783 Gryfów Śląski spłonął prawie doszczętnie. Ogień strawił słodownię, browar, budynki parafialne i ponad 120 kamienic. Na rok 1865 przypada ożywienie miasta poprzez doprowadzenie kolei i uruchomienie połączeń kolejowych z Jelenią Górą, Lwówkiem Śląskim, Świeradowem Zdrój i Zgorzelcem. Miejska Kasa Oszczędności w Gryfowie w latach 1919-1924 emitowała banknoty i monety gryfowskie. W 1929 roku podczas remontu spłonęła drewniana wieża ratuszowa, która została odbudowana jako konstrukcja żelbetowa.

W toku dziejów tereny te były pod wpływem Korony Czeskiej (od 1392 roku do 1741 roku), następnie weszły w skład Prus, by dalej przejść pod władanie Cesarza Niemieckiego. Od 1945 roku ponownie tereny te są częścią Rzeczypospolitej Polskiej.

W obecnym kształcie gmina Gryfów Śląski utworzona została na mocy ustawy z dnia 29 listopada 1972 roku „o utworzeniu gmin”. W skład gminy Gryfów Śląski włączono sołectwa: Krzewie Wielkie, Młyńsko, Proszówka, Rząsiny, Ubocze, Wieża i Wolbromów.

Inauguracyjna Sesja Gminnej Rady Narodowej w Gryfowie Śląskim odbyła się 3 stycznia 1973 roku. Na pierwszym posiedzeniu, po odczytaniu Aktu Erekcyjnego tworzącego Gminę Gryfów Śląski, nadanego przez Wojewódzką Radę Narodową we Wrocławiu, wybrano prezydium rady i zatwierdzono Genowefę Dzik na stanowisko naczelnika. Kolejnym naczelnikami gminy byli: Antoni Kołyszko, Ryszard Głogowski, Ireneusz Chojnowski, Piotr Chudziak i Antoni Lewkowicz.

Dopiero Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, pozwoliła na samodzielne funkcjonowanie gmin, jako jednostek samorządu terytorialnego. Funkcję naczelnika zastąpił burmistrz. Pierwszym burmistrzem gminy wybrany został Jan Kowalski, a kolejnymi byli: Ryszard Reszke, Antoni Lewkowicz, Czesław Wojtkun i od 2006 roku Olgierd Poniżnik.

Krzewie Wielkie

Powstało prawdopodobnie w XIII w., w 1369r. rada miejska Lwówka Śląskiego kupiła połowę wsi, w 1402 r. klasztor w Lubomierzu wchodzi w posiadanie łąk opodal wsi.

20 marca 1686r. wieś staje się w całości własnością klasztoru w Lubomierzu i trwa ten stan do sekularyzacji dóbr klasztoru w 1810 r. W latach 1945-47 wieś nazywała się Kijewo.

Młyńsko

Najstarsza wzmianka o Młyńsku pochodzi z 1529r. Od 1629r. mieszkańcy mieli obowiązek zaopatrywać się w sól w Mirsku. W 1745r., w czasie drugiej wojny śląskiej, Młyńsko przyjęło wielu rannych. W październiku 1876r. szalał we wsi wielki pożar. Stacja kolejowa powstała w 1898r. W latach 1945 – 1947 wieś nosiła nazwę Młyńsk.

Proszówka

Najstarszy dokument, w którym wymieniona jest wieś pochodzi z 1305r. W 1599r. na zarazę zmarli prawie wszyscy mieszkańcy. W 1657r. wzniesiono kaplicę św. Leopolda. Jednak najważniejszym zabytkiem jest zamek Gryf (obecnie ruiny), który powstał w XIII w. W 1798 r. u stóp opuszczonego zamku wzniesiono pałac – nową siedzibę Schaffgotschów. Krótco po wojnie wieś nazywała się Nowa Wieś.

Rząsiny

Najstarsza wzmianka o wsi pochodzi z 1305r. Jej powstanie związane jest z górującym nad wsią zamkiem Podskale. W 1600r. majątek w Rząsinach przechodzi w ręce Hohbergów. Ciekawym zabytkiem jest kościół p.w. Matki Boskiej Ostrobramskiej – powstał w latach 1751-53. Trzy tryptyki znajdujące się w nim pochodzą z lat 1410, 1470 i 1500-1510. We wsi zachował się także renesansowy dwór wzniesiony w XVI w. - w obecnej formie pochodzi z I połowy XIX w. oraz ruiny dawnego kościoła katolickiego wybudowanego prawdopodobnie przed 1376r. W latach 1945 - 47 wieś nosiła nazwę Wilcza Góra.

Ubocze

Najstarsza wzmianka o wsi pochodzi także z 1305r. Zamieszkiwał ją ród Schoff, jeden z ich członków nazywał się Gotsche Schoff i był protoplastą późniejszych władców całej okolicy- Schaffgotschów. Część wsi w 1734r. sprzedano radcy handlowemu z Gryfowa Śląskiego.

W 1872r. w majątku w Górnym Uboczcu wybudowano mechaniczną tkalnię lnu. W czasie II wojny światowej produkowano tu elementy uzbrojenia do rakiety V2. Ponadto w fabryce chemicznej produkowano nawozy sztuczne. Najważniejszym zabytkiem wsi jest kościół filialny p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny – w obecnej formie pochodzi z okresu II połowy XVI w. We wnętrzu kilka cennych zabytków ruchomych z okresu XVI-XVIIIw.

W latach 1945-47 wieś nazywa się Owczyn lub Ubocz.

Wieża

Powstanie wsi nie jest udokumentowane. W 1497r. szalała tu zaraza. Kościół parafialny powstał w 1346r. - od 1526r. był to zbór protestancki. W 1669r. wybudowano w dolnej części wsi drugi kościół ewangelicki. Niestety oba kościoły spłonęły, pierwszy w 1946r. drugi w 1949r. We wsi czynny był niegdyś kamieniołom bazaltu. Do 1815r. wieś leżała na terenie Saksonii.

Wolbromów

Najstarsza wzmianka o wsi pochodzi z 1372r. W 1427r. Wieś została spustoszona przez husytów. Kolejnym nieszczęściem był wielki pożar w 1628r., natomiast w 1632r. zaraza spowodowała śmierć połowy mieszkańców. W 1746r. przebywał we wsi król pruski Fryderyk Wielki. Najstarszym zabytkiem jest renesansowy kościół p.w. Św. Jana Nepomucena z XVIw., przebudowany w XIX w. i wyremontowany w 1972r.

W latach 1945-47 Wolbromów nazywano Małą Wsią.

2. EDUKACJA

2.1. Baza placówek oświatowych

W roku szkolnym 2012/2013 Gmina Gryfów Śląski jest organem prowadzącym jednego przedszkola publicznego, dwóch szkół podstawowych i jednego gimnazjum. Organem prowadzącym szkołę podstawową w Rzęsinach jest Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rzęsiny. Stan organizacji szkół podstawowych i gimnazjum przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów w	Liczba uczniów w	w tym						
				0	I	II	III	IV	V	VI
1.	SP w Gryfów Śl.	16	379	0	62	71	59	55	65	67
2.	SP w Rzęsinach	7	48	18	7	5	7	2	4	5
3.	SP w Uboczu	7	56	14	9	6	6	7	9	5
	razem szkoły podstawowe	30	483	32	78	82	72	64	78	77
4.	Gimnazjum	13	305	X	94	95	116	X	X	X

Stan organizacji przedszkola publicznego przedstawia poniższa tabela :

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1.	Przedszkole Publiczne w Gryfowie	10	214
	w tym : oddziały zerowe	5	116

Sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Gryfów Śląski w pełni zaspokaja aktualne potrzeby mieszkańców gminy.

Na terenie Gminy Gryfów Śląski znajdują się ponadgimnazjalne placówki oświatowe: Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Jana Pawła II - organ prowadzący Powiat Lwówecki oraz Gryfowski Zespół Szkół Zawodowych - organ prowadzący osoba fizyczna.

2.2. Baza do działalności oświatowej

Bazę lokalową placówek oświatowych przedstawia poniższe zestawienie:

L.p.	Wyszczeg.	pow. nieruchomości grunt. w m ²	w tym pow. terenów w zielonych	Pomieszczenia						
				sale lekcyjne	pracownie		sale gimn	gabinety profilaktyczne	Świetlice Aula	stołówki
					komp.	język				
1.	SP Gryfów	12983	1784	20	1	0	2	1	1	1
2.	SP Rzęsiny	17600	13780	7	1	0	0	0	1	0
3.	SP Ubocze	18200	14700	7	1	0	0	0	1	0
4.	Gimnazjum w Gryfowie	12259	850	17	3	0	2	0	1	1
5.	Przedszkole	16358	10000	13	0	0	0	0	0	0

Oprócz sal gimnastycznych szkoły wykorzystują do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji ruchowej niżej wymienione urządzenia rekreacyjno-sportowe:

L.p	Wyszczególnienie	Rodzaj urządzenia	Liczba urządzeń
1.	SP Gryfów Śląski	boisko piłki ręcznej utwardzone,	1
		boisko piłki nożnej,	1
		zielony plac zabaw,	1
		ogródek z oczkiem wodnym,	1
		utwardzony plac o pow. ok. 400m ²	1
2.	SP Rzęsiny	boisko o nawierzchni asfaltowej (p. nożna p. ręczna)	1
		boisko trawiaste (p. siatkowa)	1
		zestaw do ćwiczeń gimnastycznych dla uczniów klas I-III	1
3.	SP Uboczu	boisko do p. nożnej i p. koszykowej,	1
		aula	1
		ogródek do zabawy	1
4.	Gimnazjum w Gryfowie Śl	boisko Orlik 2012	1
5.	Przedszkole Publiczne	plac zabaw ul. Młyńska	1
		plac zabaw ul. Przedszkolaków	1

2.3. Kadra placówek oświatowych

Ilość zatrudnionych nauczycieli we wszystkich placówkach oświatowych gminy przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Zatrudnienie		w tym			
				Nauczyciele		Pozostali	
		etaty	osoby	etaty	Osoby	etaty	Osoby
1.	SP w Gryfowie Sl	39,68	45	30,68	36	9	9
2.	SP w Rzęsinach	6,91	14	4,91	12	2	2
3.	SP w Uboczu	11,39	15	7,89	10	3,50	5
4.	Gimnazjum	37,71	44	28,71	35	9	9
5.	Przedszkole	33,32	35	16,32	18	17	17
x	ogółem	129,01	153	88,51	111	40,50	42

W Gryfowie Śląskim znajduje się Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna służąca swoją działalnością uczniom, rodzicom i nauczycielom wszystkich jednostek oświatowych.

3. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie Gminy i Miasta Gryfów Śląski działają następujące przychodnie zdrowia i gabinety lekarskie:

1) Wielospecjalistyczny Szpital-Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Zgorzelcu- Wielospecjalistyczna Przychodnia Zdrowia w Gryfowie Śląskim świadczy poniższe usługi:

- podstawowa opieka zdrowotna
- nocna i świąteczna opieka zdrowotna

Od sierpnia 2013r. także:

- poradnia chirurgii ogólnej
- poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej
- poradnia diabetologiczna
- poradnia ginekologiczno- położnicza
- poradnia kardiologiczna
- poradnia neurologiczna
- poradnia okulistyczna
- poradnia otolaryngologiczna
- poradnia urologiczna

2) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej –Powiatowe Centrum Zdrowia w Lwówku

Śląskim sp. z o.o. świadczy usługi w zakresie:

- podstawowa opieka zdrowotna
- poradnia chirurgii urazowo- ortopedycznej
- poradnia rehabilitacyjna
- poradnia chirurgii ogólnej

- poradnia okulistyczna
 - poradnia reumatologiczna
- 3) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PROMYK” świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.
 - 4) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Przychodnia Ginekologiczna ALFA
 - 5) Dwa prywatne gabinety stomatologiczne
 - 6) Prywatny gabinet lekarza reumatologa i medycyny pracy
 - 7) Prywatny gabinet lekarza chirurga

Na terenie miasta znajdują się 4 apteki, których dyżury zapewniają mieszkańcom możliwość zaopatrzenia się w lekarstwa w niedziele i święta oraz w określonych uchwałą Rady Powiatu Lwóweckiego tygodniach przez całą dobę.

4. POMOC SPOŁECZNA

Gminę i Miasto Gryfów Śląski według stanu na 30 kwietnia 2013r. zamieszkuje 10.018 osób w tym 4811 mężczyzn i 5207 kobiet, ilość mieszkańców w mieście i w poszczególnych sołectwach przedstawia poniższa tabela:

<u>Miejscowość</u>	Liczba mieszkańców	Mężczyźni	Kobiety
		(M)	(K)
Gryfów Śląski	6890	3260	3630
Krzewie Wielkie	343	174	169
Młyńsko	270	131	139
Proszówka	273	143	130
Rząsiny	488	250	238
Ubocze	1234	588	646
Wieża	398	203	195
Wolbromów	122	62	60
SUMA(M,K)	10018	4811	5207

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lwówku Śląskim wynika, że stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiła: w kraju 13,4% a w województwie 13,5 % i w powiecie 25,6%. Uzyskany wskaźnik zalicza powiat lwówecki do obszarów o bardzo wysokim bezrobociu.

Dane dotyczące bezrobocia w Gminie i Mieście Gryfów Śląski przedstawiają poniższe tabele - dane na dzień 31 grudnia 2012 r.

Bezrobotni ze względu na płeć, miejsce zamieszkania i prawo do zasiłku

Wyszczególnienie	Razem	Kobiety	Mężczyźni
Bezrobotni ogółem	751	390	361
Zasiłkobiorky	154	-	-
Zamieszkali na wsi	242	-	-
Zamieszkali w mieście	509	-	-

Bezrobotni ze względu na wiek

Ogółem	18-24 lata	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-59 lat	60-64 lata
751	125	203	129	157	111	26

Bezrobotni ze względu na wykształcenie

Ogółem	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i podstawowe
751	64	150	64	232	241

Bezrobotni ze względu na czas pozostawania bez pracy

Ogółem	Do miesiąca	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	12-24 m-cy	powyżej 24 m-cy
751	59	118	131	178	157	108

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfowie Śląskim, jako jednostka organizacyjna gminy, realizuje jej zadania z zakresu pomocy społecznej. Instytucja ta została powołana uchwałą Rady Gminy i Miasta Gryfów Śląski nr III/14/90 z dnia 29 czerwca 1990 r. w sprawie powołania MGOPS w Gryfowie Śląskim. Statut jednostki został nadany uchwałą Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski nr VII/ 197/05 z dnia 22 września 2005 r.

w sprawie nadania statutu MGOPS. Teren gminy podzielony jest na 5 rejonów opiekuńczych, w których pracuje po 1 pracowniku socjalnym, średnio przypada 2000 osób na 1 pracownika.

W 2012 roku ze świadczeń Ośrodka korzystało 311 rodzin. Najczęściej występującymi przyczynami otrzymania świadczeń są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego, wielodzietność i niepełne rodziny, alkoholizm, narkomania, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezdomność, przemoc w rodzinie, zdarzenia losowe, klęski żywiołowe.

W 2012 r. wydatkowano na działalność Ośrodka 5.842.292zł, w 2011r. – 4.955.684 zł i w 2010r. 4.978.350 zł. Powyższe dane wskazują na rosnącą tendencję wydatkowania środków. Na terenie Gminy i Miasta Gryfów Śląski znajduje się ok. 614 osób żyjących poniżej minimum uprawniającego do pomocy społecznej- jest to ok. 6% ogólnej liczby mieszkańców jednostki administracyjnej.

Świadczenia przyznawane są w następujących formach:

- 1) pieniężnej w postaci zasiłku stałego, okresowego, celowego, rodzinnego, świadczenia pielęgnacyjnego, dodatku z tytułu urodzenia dziecka, świadczenia alimentacyjnego,
- 2) niepieniężnej w postaci: posiłku, usług opiekuńczych, sprawowania pogrzebu, opłat za pobyt w domu pomocy społecznej.

Poza działalnością MGOPS w Gryfowie Śląskim gmina uzyskuje wsparcie w zakresie pomocy społecznej także w ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) we Lwówku Śląskim. Pomoc ta najczęściej jest udzielana poprzez organizowanie dla dzieci pozbawionych wsparcia za strony rodziny naturalnej - opieki zastępczej w formie rodzinnej i instytucjonalnej. W 2012 r. tą formą objęto 20 dzieci w 17 rodzinach zastępczych. Ponadto w 2012 r. umieszczono 3 dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych.

W ramach rehabilitacji społecznej PCPR pozytywnie rozpatrzyło 15 wniosków na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach

rehabilitacyjnych, 96 wniosków na dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, 11 wniosków na dofinansowanie na likwidację barier architektonicznych na terenie Gminy i Miasta Gryfów Śląski.

PCPR prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej, w którym uczestniczy 6 osób niepełnosprawnych z terenu Gminy i Miasta Gryfów Śląski. Gmina Gryfów Śląski partycypuje w kosztach dowozu tych osób.

Uchwałą nr XXVI/175/08 Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski z dnia 29 grudnia 2008 r. przyjęto „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gryfów Śląski na lata 2008-2012”, a uchwałą nr XXXIV/ 178/ 13 z dnia 29 sierpnia 2013r. dokonano jej aktualizacji przyjmując tę strategię na lata 2013 - 2018.

5. BEZPIECZEŃSTWO

W zakresie ładu, bezpieczeństwa i porządku publicznego obszar Gminy i Miasta Gryfów Śląski podlega Komendzie Powiatowej Policji w Lwówku Śląskim. Na terenie miasta funkcjonuje Komisariat Policji, który swoją działalnością obejmuje także sąsiednie gminy Lubomierz i Mirsk.

W zakresie zabezpieczenia pożarowego i powodziowego funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych - jedna w mieście, która jest w Krajowym Systemie Ratowniczo - Gaśniczym oraz sześć jednostek w sołectwach. Wszystkie jednostki są wyposażone w samochody. Liczba czynnych członków OSP wynosi 167, a biorących udział w działaniach ratowniczych ogółem 92.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat bardzo wzrosło zagrożenie powodziowe- szczególnie na terenie miasta oraz w sołectwach Ubocze, Rząsiny i Wolbromów na skutek pojawiających się coraz częściej nawałnych deszczy połączonych z gradobiciem lub długotrwałych opadów.

Z tego powodu mieszkańcy oraz gmina ponoszą duże straty w mieniu osobistym a także w infrastrukturze technicznej.

W 1992 roku powołana została Straż Miejska, która funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy i Miasta w Gryfowie Śląskim.

Na terenie Gminy i Miasta Gryfów Śląski działa Pogotowie Ratunkowe z siedzibą w budynku Powiatowego Centrum Zdrowia. Natomiast w Wielospecjalistycznej Przychodni Zdrowia przy ul. Malowniczej 1 w Gryfowie Śląskim wchodzącej w skład Wielospecjalistycznego Szpitala SPZOZ w Zgorzelcu, świadczona jest nocna i świąteczna opieka zdrowia.

6. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Na terenie Gminy i Miasta Gryfów Śląski funkcjonują dwie instytucje kultury:

- 1) Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury
- 2) Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy

6.1 Miejsko Gminny Ośrodek Kultury (MGOK)

Został utworzony na mocy uchwały XIV/113/2000 Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski z dnia 27 kwietnia 2000 r. Podstawowym celem Ośrodka jest prowadzenie działalności kulturalnej, polegającej w szczególności na:

- udostępnianiu wartości kultury narodowej i światowej oraz włączaniu ich do społecznego obiegu i umożliwianie szerszego ich odbioru,
- inspirowaniu jednostek i grup mieszkańców gminy- ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym,
- tworzeniu warunków do rozwoju talentów, twórczości kulturalnej oraz aktywności społecznej w sferze kultury,
- kultywowaniu i rozwijaniu regionalnych tradycji kulturalnych na podstawie społecznie akceptowanego programu oraz zgodnie z założeniami polityki kulturalnej.

M GOK administruje 7 świetlicami, które znajdują się w każdym sołectwie.

Aktualne w MGOK funkcjonują pracownie:

- dziecięca pracownia plastyczna,
- młodzieżowa pracownia rysunku,
- pracownia "decoupage",
- pracownia wyrobu biżuterii,
- studio tańca hip-hop, disco, formacje taneczne,

- koło fotograficzno- turystyczne,
- zajęcia literacko- teatralne „Spotkanie z bajką i z wyobraźnią dla dzieci”,
- zajęcia z Kinezyjologii Edukacyjnej,
- Hatha Yoga,
- aerobik,
- zajęcia teatralne dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej,
- spotkania Grupy Teatralnej „MY”,
- zajęcia wokalne dla grup w nieograniczonym przedziale wiekowym.

Od października 2008 r. przy M-GOK działa zespół ludowy „Gryfowianie”, ponadto działają: od 1976 r. zespół „Rząsinianki” w Rząsinach i od 2008 r. zespół „Sołtysowe Gryfinki” w Proszówce.

MGOK jest współorganizatorem corocznego Święta Miasta – „Kwisonalia”, które gromadzi po kilka tysięcy mieszkańców i gości, a także licznych wystaw, koncertów i plenerów.

Ośrodek dysponuje jednym budynkiem przy ul. Kolejowej 33a, będącym w dostatecznym stanie technicznym

6.2. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy

Została utworzona na mocy uchwały nr XIV/113/2000 Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski z dnia 27 kwietnia 2000 roku. Działa jako samodzielna instytucja kultury, posiadająca osobowość prawną i własny statut zatwierdzony w/w uchwałą. Terenem działania biblioteki jest Miasto i Gmina Gryfów Śląski. Bezpośredni nadzór nad biblioteką sprawuje Burmistrz Gminy i Miasta Gryfów Śląski, a nadzór merytoryczny Biblioteka Powiatowa w Lwówku Śląskim. Biblioteka zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańców gminy, służy rozwijaniu i zaspokajaniu ich potrzeb czytelniczych i informacyjnych oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury.

Do głównych zadań biblioteki należy:

1. gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,
2. obsługa czytelników, przede wszystkim poprzez udostępnienie zbiorów na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, pośredniczenie w wymianie międzybibliotecznej,
3. popularyzacja książki i czytelnictwa,
4. gromadzenie i opracowywanie materiałów informacyjnych zwłaszcza dokumentujących dorobek kulturalny i gospodarczy gmin,
5. organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych osobom chorym i niepełnosprawnym,
6. tworzenie i udostępnienie własnych komputerowych baz danych: katalogowych, bibliograficznych i faktograficznych,
7. koordynacja działalności usługowej bibliotek (filii wiejskich) na terenie gminy,
8. udzielenie bibliotekom filialnym pomocy instrukcyjno - metodycznej i szkoleniowej,
9. prowadzenie form pracy z czytelnikiem służących popularyzacji sztuki, nauki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego miasta i gminy.

Biblioteka podejmuje także inne zadania dla zaspokojenia potrzeb czytelników i środowiska lokalnego. m.in. prowadzi działalność wydawniczą „Kurier Gryfowski”.

Przy bibliotece działa Grupa Literacka „Metafora” oraz Dyskusyjny Klub Książki „Nie - poczytalni”.

W skład Biblioteki wchodzi:

- Wypożyczalnia i czytelnia dla dorosłych w Gryfowie Śląskim
- Galeria Europejskiego Centrum Kulturalno-Informacyjnego

- Oddział Dziecięco-Młodzieżowy
- Redakcja Kuriera Gryfowskiego
- Filia w Uboczu
- Filia w Rzęsinach

Od 2011 r. Biblioteka mieści się w nowoczesnym budynku przy ul. Kolejowej 44, który został wyremontowany w ramach projektu pn. „Europejskie Centrum Kulturalno-Informacyjne”. Ponadto znajduje się tutaj izba historyczno-muzealna, redakcja „Kuriera Gryfowskiego” oraz pomieszczenie udostępniane organizacjom pozarządowym.

6.3. Sport i rekreacja

Na terenie Gminy i Miasta Gryfów Śląski działają kluby i organizacje sportowe reprezentujące następujące dyscypliny sportowe:

Gryfowski Klub Sportowy „GRYF”	Piłka nożna
Uczniowski Klub Sportowy „ATLETA” Rzęsiny	Lekka atletyka- biegi przełajowe
Rada Gminna Ludowych Zespołów Sportowych zrzeszająca: LZS „ROLNIK” Rzęsiny LZS „BŁĘKITNI” Krzewie Wielkie	Piłka nożna Tenis stołowy
Gminny Szkolny Związek Sportowy (Szkoly podstawowe, gimnazjum)	Dyscypliny w obszarze szkolnej kultury fizycznej
Uczniowski Klub Sportowy ZSOiZ w Gryfowie Śląskim	Piłka nożna

Baza działalności sportowej:

- stadion miejski w Gryfowie Śląskim z domkiem klubowym i szatnią oraz trybuną na 300 miejsc,

- kompleks boisk sportowych „Orlik 2012” przy Gimnazjum,
- hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Gryfowie Śląskim,
- sale gimnastyczne w Szkole Podstawowej w Gryfowie Śląskim i Gimnazjum,
- boiska sportowe przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, Gimnazjum i Szkołach Podstawowych w Gryfowie Śląskim, Uboczu i Rząsinach,
- boiska piłkarskie - przy firmie „Budowa Maszyn –Matusiewicz” w Gryfowie Śląskim, Uboczu i Rząsinach,
- sala świetlicy środowiskowej w Gryfowie Śląskim.

Na obszarze Gminy i Miasta Gryfów Śląski działają stowarzyszenia i związki, których działalność ma charakter rekreacyjny:

Koło Polskiego Związku Wędkarskiego	Organizacja zawodów wędkarskich
Stowarzyszenie Rozwoju Proszówki	Organizacja wyścigu kolarskiego w Proszówce- MTB
Gryfowskie Towarzystwo Cyklistyczne	Turystyka rowerowa

W mieście znajdują się dwa parki: im. A. Mickiewicza przy ul. Kolejowej - posiadający dostateczną infrastrukturę, wymagający jednak jej unowocześnienia i poprawy wizerunku oraz park przy ul. Parkowej - obecnie całkowicie nie zagospodarowany.

Przez teren gminy przebiega ok. 90 km tras rowerowych i szlaki turystyki pieszej.

7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

7.1 Sieć komunikacyjna

Gminę Gryfów Śląski przecina sieć dróg gminnych, powiatowych, dwie wojewódzkie i jedna krajowa. Droga krajowa nr 30 Jędrzychowice - Jelenia Góra, długość na obszarze gminy 5,2 km w tym: na terenie miasta 2,3 km, stanowi główną oś komunikacyjną o znaczeniu regionalnym w zachodniej części województwa, łączy granicę z Niemcami z Kotliną Jeleniogórską i obszarem Sudetów Zachodnich. Stan drogi dobry.

Przez gminę przebiegają 3 drogi wojewódzkie:

- nr 361 Krzewie Wlk.- granica państwa (Świeradów Zdrój)
- nr 364 Gryfów Śląski – Złotoryja
- nr 360 Gryfów Śląski - Świecie

Łączna długość dróg wojewódzkich wynosi 14,7 km w tym: w mieście 2,6 km.

Cztery drogi powiatowe przebiegają przez miasto i sześć dróg przez sołectwa o łącznej długości 40 km. Gminne drogi posiadające charakter publiczny to ok. 63,5 km w tym 13,8 km w mieście, 78 tych dróg ma nadany numer przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Ponadto na obszarze gminy istnieje liczna sieć dróg rolniczych i dojazdowych do pól o łącznej długości ok.195 km.

W 2012 r. i 2013 r. Powiat Lwówecki położył nowe nawierzchnie asfaltowe w sołectwach: Ubocze, Rząsiny, Wolbromów, Młyńsko, Krzewie Wielkie, Wieża i stan ich należy określić jako dobry.

Przez Gryfów Śląski przebiega trasa kolejowa Jelenia Góra - Zgorzelec - Węgliniec. Przystanki kolejowe znajdują się w Młyńsku i Uboczu, w Gryfowie Śląskim jest dworzec kolejowy w bardzo złym stanie technicznym (nie obsługuje pasażerów) - przez to posiada status przystanku kolejowego.

7.2 Sieć gazowa

Przez teren gminy przebiega nowy gazociąg przesyłowy Dziwiszów - Jeleniów - jednak nie zaopatruje on gminy w gaz. Natomiast mieszkańcy miasta korzystają z gazu doprowadzanego ze Zgorzelca. Gaz ten służy do celów bytowych, stanowi także źródło ogrzewania mieszkań, obiektów użyteczności publicznej i zakładów pracy. Na terenie sołectw nie ma sieci gazowniczej z wyjątkiem części sołectwa Wieża.

7.3 Sieć energetyczna

Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną jest wystarczające i odbywa się z Elektrowni „TURÓW” poprzez system linii napowietrznych niskiego i średniego napięcia (20kV) oraz stacji transformatorowych. Energia elektryczna jest dostarczana w sposób ciągły, większość linii jest w dostatecznym stanie technicznym, wymagana jest jednak modernizacja sieci przesyłowych. Braki w dostawach energii elektrycznej najczęściej spowodowane są powstaniem nadzwyczajnych zdarzeń atmosferycznych (w ostatnich latach to często deszcze nawalne z gradobiciem, wichury).

Miasto i wszystkie sołectwa posiadają oświetlenie drogowe, wymagające modernizacji, za wyjątkiem sołectw: Młyńsko i Wolbromów.

7.4. Sieć telekomunikacyjna

Obszar gminy jest obsługiwany głównie przez operatorów sieci telefonii stacjonarnej (Telekomunikacja S.A., Dialog), a także przez operatorów sieci telefonii komórkowej. Wszystkie miejscowości gminy wyposażone są w sieć telefoniczną w wystarczającym stopniu, jest możliwość stałego podłączania nowych numerów. W Wolbromowie i Wieży internet jest dostępny tylko w przekazie radiowym ze względu na brak światłowodowej sieci telefonicznej

7.5 Sieć wodociągowa

Gmina Gryfów Śląski jest zwodociągowana w całości. Długość sieci wynosi 90,6 km. Ujęcia wody pitnej znajdują się w Gryfowie Śląskim (dwie stacje przy ul. Jeleniogórskiej), Uboczu i Proszówce.

Uchwałą nr XXXIII/232/09 Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski z dnia 29 września 2009r. przyjęto „Program gospodarki wodno-ściekowej w gminie i mieście Gryfów Śląski na lata 2012-2020”.

7.5.1 Wodociąg Gryfów Śląski

Pierwszy wodociąg w Gryfowie Śląskim wraz z dwoma ujęciami wybudowano w 1904 r. w części północno-zachodniej miasta. Równoległe z rozbudową ujęć wybudowano sieć wodociągową miejską, którą systematycznie rozbudowywano. W roku 1934 wybudowano dodatkowo studnię o głębokości 34 m. Studnia ta określona mianem nr 5 do dzisiaj jest podstawą funkcjonowania Stacji Uzdatniania Wody przy ul. Jeleniogórskiej 1.

Z uwagi na systematyczny zanik wody na „starym ujęciu” zostało wybudowane w roku 1955 „nowe ujęcie” zlokalizowane w dolinie rzeki Oldzy po lewej stronie drogi w kierunku Jeleniej Góry. Woda z tego ujęcia podawana jest do części mieszkańców miasta Gryfów Śląski oraz zapatruje w wodę sołectwa Wieża i Krzewie Wielkie.

Zadaniem urządzeń wodociągowych jest dostarczenie wody bez przerwy do wszystkich odbiorców w maksymalnej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem.

Zarówno skuteczność istniejącego układu technologicznego jak i stan techniczny urządzeń obu stacji przy ul. Jeleniogórskiej oraz sieci wodociągowej w mieście wymaga generalnej przebudowy, gdyż przewody i armatura technologiczna uległa całkowitej dekapitalizacji. Obecnie eksploatacja stacji i sieci podtrzymywana jest okresowymi, doraźnymi działaniami likwidującymi awarie występujące z coraz większą częstotliwością. W związku z powyższym

wymagana jest bezzwłoczna decyzja o budowie nowych urządzeń wodociągowych mogących zapewnić stabilne zaopatrzenie odbiorców w wodę.

7.5.2 Wodociąg Ubocze

Spółka Wodna jest właścicielem i administratorem wodociągu w Uboczu, dostarcza wodę do trzech miejscowości w gminie - Wolbromowa, Rząsin i Ubocza.

Konieczne zapotrzebowanie w wodę wynosi około 75 tys. m³/ rok, wydajność jedyne źródła poboru wody wynosi około 19m³ / h.

Na terenie gminy w obrębie Ubocza dokonano wierceń poszukiwawczych wody. Znalaziono korzystne warunki hydrologiczne dla potrzeb pozyskania wody pitnej. Wydajność dwóch otworów studziennych wskazuje, że można będzie z nich pokryć niedobór wody dla miasta Gryfów Śląski oraz miejscowości Ubocze i Rząsiny.

7.5.3 Wodociąg Proszówka

W 1999 r. oddano do eksploatacji wodociąg w miejscowości Proszówka, który zaopatruje w wodę mieszkańców sołectwa Proszówka i Młyńsko oraz Zakłady Mięsne Niebieszczańscy i Polmex. Obecnie woda wydobywana jest z jednej studni, w drugiej studni (awaryjnej) zaobserwowano stopniowy zanik wydajności. Stacja zasilana jest w wodę ze studni podstawowej, ze względu na charakter zasilania (poziom zwierciadła zależy od opadów atmosferycznych) wydajność studni ulega okresowym wahanom. W przypadku niedoboru wody lub awarii eksploatowanej studni odbiorcy zostaną pozbawieni dostawy wody.

Należy wybudować rezerwową studnię, która będzie dodatkowym źródłem zaopatrzenia w wodę SUW w Proszówce.

7.6 Sieć sanitarna

Gmina Gryfów Śląski charakteryzuje się zróżnicowanym stopniem skanalizowania. Miasto i sołectwa: Krzewie Wielkie, Wieża i w części Proszówka są skanalizowane. Natomiast Młyńsko, Ubocze, Rząsiny i Wolbromów, to miejscowości nieskanalizowane. Łączna długość czynnej sieci sanitarnej wynosi 47,2 km.

W mieście konieczna jest budowa systemu kanalizacji rozdzielczej. W 80% sieć jest kanalizacją ogólnospławną. W przypadku większych opadów i roztopów do kanalizacji napływają duże ilości wody, które nie są w stanie odebrać kolektory, a rozcieńczone ścieki zakłócają proces technologiczny na oczyszczalni ścieków.

Przebudowa i rozbudowa kanalizacji wyeliminuje podwyższone opłaty wnoszone do Urzędu Marszałkowskiego za ścieki nieodprowadzone do oczyszczalni, zlikwiduje nieszczelności występujące w starym przewodzie, wyeliminuje infiltrację wód gruntowych do rurociągu.

Realizacja zadania uporządkuje gospodarkę ściekową na terenie miasta, wyeliminuje nieprawidłowości w zakresie przestrzegania zasad ochrony środowiska.

W 1997 roku przy wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska powstała w Gryfowie Śląskim oczyszczalnia ścieków o przepustowości 3 300 m³/dobę.

W oczyszczalni oczyszczane są ścieki komunalne dopływające z terenu miasta oraz okolicznych miejscowości, jak również nieczystości ciekłe, które są dowożone wozem asenizacyjnym.

W planowanych inwestycjach p.t. "Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej w gminie" należy bezwzględnie ująć modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków, aby obiekt spełniał wszystkie standardy wymagane prawem krajowym i unijnym (statystyczna żywotność oczyszczalni to 15 lat).

Wymiana wyeksploatowanych urządzeń i montaż urządzeń nowej generacji zmniejszy koszty ich częstych i kosztowych napraw, poprawi bilans energetyczny obiektu oraz pozwoli na oszczędne gospodarowanie energią.

Rozbudowa i modernizacja ciągu przeróbki osadów ściekowych radykalnie zmniejszy ilość i objętość powstających odpadów.

Nieczystości ciekłe

W miejscowościach nie obsługiwanych systemem kanalizacyjnym ścieki odprowadzane są do osadników gnilnych. Wysoki koszt wywozu jest przyczyną często obserwowanych nieprawidłowości, między innymi nieuszczelnego wykonania osadników przez co stają się one studniami chłonnymi zanieczyszczającymi wody podziemne, a także odprowadzania ścieków do rowów przydrożnych i cieków wodnych. Natomiast ścieki dowożone na oczyszczalnię wozem asenizacyjnym są w stanie zgniłym co stwarza zagrożenie dla prawidłowej pracy oczyszczalni.

Rozbudowa kanalizacji sanitarnej pozwoli na dociążenie oczyszczalni ściekami surowymi i wyeliminuje nieprawidłowości przy pozbywaniu się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości.

7.7 Gospodarka odpadami komunalnymi

Od 1 lipca 2013 r. gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona jest przez gminę zgodnie z ustawą o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012r., poz.391)

Zgodnie z nowymi zasadami obowiązkiem gminy będzie redukcja masy odpadów trafiających na składowiska. Zasady te pozwolą gminom przejąć całkowity nadzór nad odpadami i zarządzać nimi na swoim terenie. Gmina wyłoniła w przetargu na transport i zagospodarowanie odpadów Konsorcjum firm: Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych

„IZERY” Sp. z o.o. w Lubomierzu i Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Lubaniu.

W Gryfowie Śląskim w Zakładzie Budżetowym Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej usytuowano Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), w którym są odbierane m.in. odpady wielkogabarytowe (artykuły gospodarstwa domowego, meble), opakowania po farbach, olejach, szyby samochodowe, opony, sprzęt elektryczny, elektrotechniczny i elektroniczny itp.

W 2005 roku zamknięto składowisko odpadów komunalnych w Wieży, w 2010 r. dokonano jego rekultywacji i zabezpieczenia przed skażeniem środowiska.

7.8 Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy i miasta brak jest instalacji pozwalających na wytwarzanie energii elektrycznej przy wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii. Istnieją jedynie pojedyncze instalacje na domkach osób fizycznych w tzw. systemie solar.

7.9 Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie miasta funkcjonuje ok. 20 kotłowni, które dostarczają ciepło dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego, dla zakładów produkcyjnych i przemysłowych oraz dla obiektów użyteczności publicznej. Zdecydowana większość kotłowni posiada instalacje gazowe.

8. ROLNICTWO

8.1. Ukształtowanie powierzchni i budowa geologiczna

Pod względem fizjograficznym obszar gminy Gryfów Śląski leży w zasięgu makroregionu Pogórze Zachodniosudeckie i mezoregionu Pogórze Izerskie. Urozmaicony krajobraz gmina zawdzięcza kilku mniejszym jednostkom fizjograficznym, które wykształciły się na jej terenie. Są to na południu Wzgórze Rębiszowskie i Wzniesienia Radoniowskie, w centralnej części Obniżenie Lubomierza, w części zachodniej Dolina Kwisy i na północy Wzgórze Radomickie i Wzniesienia Gradowskie.

Obszar gminy charakteryzuje się pagórkowatą rzeźbą terenu o zróżnicowanej morfologii. W północnej części przeważają kopulaste wzgórza porozcinane wyraźnymi dolinami, natomiast w części południowej dominują wzniesienia o łagodnych stokach i wierzchołkach, porozcinane przez obniżenia i doliny cieków. Względna różnica wysokości na obszarze gminy wynosi około 150 m. Najniżej położone tereny znajdują się w okolicach wsi Ubocze (294 m n.p.m.), natomiast najwyższe wzniesienia sięgają blisko 450 m n.p.m. (G.Zamkowa 448 m n.p.m.).

Obszar gminy charakteryzuje się urozmaiconą budową geologiczną, w której dominują paleozoiczne skały metamorficzne i osadowe (granitognejsy izerskie, łupki łyszczykowe). Skały te do niedawna eksploatowane były w kamieniołomie Wieża. Ponadto w północnej części gminy spotykane są również inne utwory paleozoiczne, takie jak zieleńce, łupki krystaliczne, metałupki, wapienie dolnokarbońskie ze śladami fauny. W południowej części gminy dominują w krajobrazie bazaltowe stożki (Proszówka) związane z trzeciorzędowym wulkanizmem sudeckim. Paleozoiczne skały metamorfologiczne oraz mezozoiczne skały osadowe przykryte zostały młodszymi osadami trzeciorzędowymi i plejstocenijskimi. Do najmłodszych osadów należą utwory dolin rzecznych (żwir, piasek, mady), których powstanie związane jest z ustępowaniem lodowca i działalnością procesów erozyjnych.

Procesy geologiczne, które objęły swoim zasięgiem obszar gminy, przyczyniły się do wytworzenia licznych skupisk złóż surowców naturalnych, z których udokumentowane zostało złożo kwarcytu w rejonie Rząsin (zasoby ok. 415 t) oraz złożo surowca ilastego w okolicach Proszówki (zasoby ok. 100 tys. m³, pow. 80 539 m²). Ponadto na terenie gminy występują liczne nieczynne wyrobiska gnejsów, kwarcytu, wapieni krystalicznych, bazaltów, piasków, żwirów oraz skał ilastych, których część wymaga rekultywacji.

8.1.2 Warunki wodne

Obszar gminy należy w całości do zlewni Bobru i odwadniany jest ciekami za pośrednictwem rzeki Kwisy. Głównymi ciekami przebiegającymi przez teren gminy są: rzeki Kwisa i Oldza oraz potok Młyńska Struga. Ponadto sieć rzeczna tworzą również potoki: Wierzbowiec, Wilka, Rybnik, Olszówka i Chmieleński Potok. Długość cieków naturalnych wynosi około 29 km, zajmują one powierzchnię 39,89 ha (0,7%)

8.1.3 Warunki klimatyczne

Obszar gminy położony jest w zasięgu jednego regionu termicznego - Kotliny Jeleniogórskiej. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi od 6,4 do 7,1°C. Okres wegetacyjny trwa tu około 200 dni. Początek robót polowych przypada na drugą dekadę marca. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 700-1020 mm, a ich maksimum przypada na miesiąc lipiec. Największe opady śniegu przypadają na miesiąc grudzień. Na całym obszarze przeważa południowo-zachodni i zachodni kierunek wiatru. Wiatry fenowe w chłodnych porach roku przynoszą masy ciepłego i suchego powietrza, które na wiosnę powodują szybkie topnienie śniegu, co bywa przyczyną lokalnych powodzi i podtopień.

8.1.4. Walory środowiska przyrodniczego i kulturowego

Urozmaicona rzeźba terenu z licznie występującymi kompleksami leśnymi, miejscami widokowymi ukazującymi panoramę wielu pasm górskich Sudetów Zachodnich oraz różnorodność budowy geologicznej z licznymi wychodniami skalnymi sprawia, że omawiany obszar odznacza się wysokimi walorami krajobrazowymi. Znaczna część powierzchni gminy zajęta jest przez zbiorowiska pól uprawnych, pastwisk i łąk o niskim zróżnicowaniu gatunkowym, co powoduje, że flora jest znacznie uboższa niż umożliwiałyby to panujące na tym terenie warunki siedliskowe. Niemniej jednak najcenniejsze pod względem występowania walorów przyrodniczo - krajobrazowych obszary zostały objęte ochroną prawną w postaci użytków ekologicznych- m.in. kompleksy łąk otaczające zespół stawów hodowlanych w okolicach Młyńska. Ochronie prawnej, wynikającej z ustawy o ochronie przyrody, podlegają także pomniki przyrody występujące na terenie Góry Zamkowej w Proszówce, obejmujące pojedyncze okazy drzew: klon pospolity (1), klon jawor (2), cyprysik natkajski (1), wiąz górski (1), jesion wyniosły (1), bądź ich zespoły: buk pospolity (12 okazów).

Na terenie gminy ochroną konserwatorską objętych jest siedem parków zabytkowych, pochodzących z okresu XVII-XIX wieku, położonych w Proszówce (1), Rzasinach (1), Uboczcu (4), Wolbromowie (1). Ogółem na terenach wiejskich gminy w rejestrze konserwatorskim znajduje się 17 obiektów, w tym zabytkowe założenia parkowe (7), zabytkowe budowle (8), w tym ruiny Zamku „Gryf” w Proszówce i Zamku „Podskale” w Rzasinach oraz pałace w Proszówce, Rzasinach, Wolbromowie, a także zabytkowe cmentarze (2). Elementem krajobrazu kulturowego o dużej wartości historycznej są również kamienne mosty, wiadukty, urządzenia kolejowe (dworzec).

W 1994 roku Rada Miejska Gminy Gryfów Śląski uchwałą nr LIII/ 291/ 94 z dnia 26 maja 1994 r. wyznaczyła „obszar chronionego krajobrazu” stanowiący część zalewu leśniańsko -

złotnickiego obejmującego najbliższe otoczenie terenów przełomu rzeki Kwisy w rejonie Gryfowa Śląskiego i sołectwa Wieża.

8.1.5. Lesistość

Lasy i grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują łącznie powierzchnię około 1 631 ha. Wskaźnik lesistości ogółem dla gminy kształtuje się na średnim poziomie i wynosi 26,3%. W poszczególnych obrębach wskaźnik ten jest znacznie zróżnicowany: od 2,5% w Krzewiu Wielkim do 47,7% w Rząsinach. Największe powierzchnie leśne występują w obrębach Rząsin (963,95 ha) i Ubocze (265,35 ha). Większość kompleksów leśnych znajduje się w Zarządzie Lasów Państwowych, około 58 ha stanowią lasy prywatne. Większe i zwarte kompleksy leśne przylegające do gruntów rolnych występują w otoczeniu wsi Wolbromów, Rząsiny, Ubocze, Młyńsko i Wieża, na pozostałym obszarze lasy i zadrzewienia występują w postaci licznych, niewielkich kompleksów poroździelanych gruntami rolnymi i zainwestowanymi.

8.2. Charakterystyka jakości środowiska glebowego

Na terenie gminy dominują gleby bielcowe i brunatne, w dolinach rzek głównie mady. Użytki rolne w przeważającej mierze znajdują się na glebach utworzonych z pyłów ilastych i glin średnich. Za najlepsze uznano grunty orne klasy I-III b i użytki zielone klas I-III, za średniej jakości uznano grunty orne klasy IV a -IV b i użytki zielone klasy IV, a za najslabsze grunty rolne klasy V i VI. Zgodnie z tym podziałem, na terenie gmin przeważają grunty średniej jakości bonitacyjnej, zajmując 68,1% powierzchni użytków rolnych. Grunty dobrej jakości zajmują 19,9 %, a najslabsze 12,0% użytków rolnych.

Na jakość gleby duży wpływ ma również stopień ich zakwaszania, który waha się od 4,5 do 7,2 pH. Bardzo kwaśny i kwaśny odczyn gleby (do 5,5 ph) posiada aż 88%

powierzchni użytków rolnych gminy. Na powierzchni tej zachodzi konieczność zastosowania zabiegu wapnowania gleb.

8.3 Struktura władania gruntami

W strukturze władania gruntami na terenie gminy przeważa udział sektora prywatnego (52,0%) nad sektorem publicznym (48,0%). W poszczególnych obrębach struktura władania ulega pewnemu zróżnicowaniu. Dominujący udział sektora prywatnego występuje w Wolbromowie (80,4%), przeważający w Proszówce i Wieży. Grunty te są głównie w posiadaniu właścicieli gospodarstw rolnych. Największy udział sektora publicznego występuje w Rząsinach (58,4%) i Młyńsku (56,2%), grunty te należą głównie do Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Agencji Nieruchomości Rolnych.

8.4. Struktura gospodarstw rolnych

Na terenie gminy (według kart podatkowych) funkcjonuje 548 gospodarstw rolnych, z tego 3 o powierzchni powyżej 100 ha. Dwa gospodarstwa położone są w sołectwie Młyńsko i jedno na terenie Gryfowa Śląskiego.

Pozostałe gospodarstwa:

- gospodarstwa małe o powierzchni poniżej 5 ha – 387 (70,6%),
- gospodarstwa średnie o powierzchni od 5 do 15 ha – 111 (20,3%),
- gospodarstwa duże o powierzchni od 15 do 100 ha – 47 (8,6%).

8.5. Produkcja rolnicza

8.5.1 Produkcja roślinna

Ogółem w gminie w strukturze zasiewów dominują zboża zajmujące blisko 80% powierzchni zasiewów. W poszczególnych obrębach są one bardzo zróżnicowane i wahają się

od 70,8% w Młyńsku do 88,5% w Wieży. Największe powierzchnie obsiewane są pszenicą i owsem, duże znaczenie ma także uprawa gryki, która dobrze udaje się na średniej jakości glebach występujących na obszarze gminy.

Spośród roślin okopowych uprawiane są jedynie ziemniaki (4,0%), natomiast z roślin przemysłowych - rzepak (8 %). Małe znaczenie w strukturze upraw odgrywają warzywa i owoce oraz pozostałe rośliny uprawne (5,3%). Osiągane plony powyższych roślin kształtują się na średnim poziomie.

8.5.2. Produkcja zwierzęca

Podstawowym kierunkiem produkcji zwierzęcej na terenie gminy Gryfów Śląski jest hodowla bydła, głównie mlecznego, którego obsada wynosi 14,6DJP/100 ha UR.

Najwyższym poziomem produkcji bydła, mierzonym w ilości sztuk dużych, charakteryzują się obręby: Rząsiny, Ubocze i Wieża.

Oprócz hodowli bydła, na mniejszym poziomie prowadzony jest chów trzody chlewnej (4,5 DJP/100 ha UR) oraz pozostałych zwierząt gospodarskich (ogółem 1,2 DJP/100 ha UR), w tym koni i owiec.

8.6. Obsługa rolnictwa

8.6.1 Wyposażenie gospodarstw w sprzęt mechaniczny

Wyposażenie w sprzęt mechaniczny na terenie gminy ogółem jest wystarczające, o czym świadczy korzystny wskaźnik - 4,5 hektara użytków rolnych przypadających na 1 ciągnik przeliczeniowy, jednak w poszczególnych obrębach wskaźnik ten ulega zróżnicowaniu. Z uzyskanych danych wynika, że niewielki niedobór mechanicznej siły pociągowej występuje na Wieży.

Wyposażenie w kombajny zbożowe jest wystarczające dla obsługi pól w całej gminie. Średnio 1 kombajn zbożowy obsługuje ok. 40 ha gruntów ornych. W poszczególnych

obrębach wskaźnik ten jest zróżnicowany i kształtuje się od 25,8 ha gruntów ornych w Wolbromowie do 64,6 ha ornych w Wieży.

8.6.2. Wyposażenie w urządzenia obsługi rolnictwa

Obszar gminy Gryfów Śląski obsługiwany jest przez następujące punkty produkcyjne i obsługi rolnictwa:

- Piekarnia w Gryfowie Śląskim,
- Składy opału i paliw w Gryfowie Śląskim,
- Usługi weterynaryjne w Gryfowie Śląskim,
- Przedsiębiorstwo „Osadkowski- Cebulski „ Sp.z o.o. i „Rolimpex” we Lwówku Śląskim,
- Fabryczny Punkt Sprzedaży Nawozów w Lubomierzu, który oferuje szeroki asortyment nawozów, środków ochrony roślin, pasz, dodatków paszowych, opału, materiałów budowlanych,
- Punkty skupu zbóż i rzepaku we Lwówku Śląskim, Jeleniej Górze i Lubomierzu,
- Punkt skupu żywca w Jeżowie Sudeckim,
- Punkty zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej w tym pasze, materiały siewne, środki ochrony roślin w Lwówku Śląskim i Jeleniej Górze.

Administracyjna obsługa rolnictwa w zakresie płatności obszarowych prowadzona jest przez Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Uboczu. Na terenie gminy nie ma typowych zakładów świadczących usługi maszynowo - transportowe oraz remontowe sprzętu rolniczego.

8.7 Wyposażenie wsi w infrastrukturę techniczną

8.7.1 Melioracje podstawowe

Długość cieków naturalnych na terenie gminy wynosi około 29,5 km. Powierzchnia użytków rolnych, na których przeprowadzono inwestycje w zakresie melioracji szczegółowych, wynosi ogółem 1 839 ha. Długość sieci rowów melioracyjnych wynosi około 89 km.

8.7.2 Drogi transportu rolnego

Łączna długość dróg transportu rolnego w gminie, według ewidencji gruntów i budynków, wynosi około 278,27 km, z czego około 32 km (11,5%) to drogi, które zostały zaorane, bądź uległy zadarnianiu lub zakrzewieniu. Długość dróg transportu rolnego o trwałej nawierzchni (asfaltowe) wynosi około 50 km, z czego większość znajduje się w dobrym stanie technicznym. Drogi o nawierzchni utwardzonej (żwirowe i szutrowe), o łącznej długości 22 km, wymagają przebudowy lub remontu.

8.7.3 Sieć wodociągowa - opisano na str. 35 - 36

8.7.4 Sieć kanalizacyjną - opisano na str. 37 - 38

8.7.5 Sieć gazową - opisano na str. 34

8.7.6 Sieć elektryczną i telefoniczną - opisano na str. 34

9. TURYSTYKA

Gmina i Miasto Gryfów Śląski charakteryzuje się dużą atrakcyjnością turystyczną, na którą składają się: położenie geograficzne, walory turystyczne (wypoczynkowe i krajoznawcze), stan środowiska naturalnego i infrastruktura turystyczna (baza noclegowa, baza para turystyczna, dostępność komunikacyjna, baza gastronomiczna).

Atrakcyjne położenie geograficzne Gryfowa Śląskiego zostało opisane w części 1.1. tego działu.

9.1 Atrakcyjność turystyczna gminy

9.1.1 Walory wypoczynkowe regionu

Za walory wypoczynkowe przyjmuje się takie uwarunkowania środowiska naturalnego, które umożliwiają powrót do zdrowia oraz regenerację sił fizycznych i psychicznych. Z uwagi na to, gmina Gryfów Śląski spełnia te funkcje, dzięki swoim walorom turystycznym, sprzyjającym klimatem jak również znajdującymi się na terenie gminy atrakcyjnymi miejscami, takimi jak: malownicze wzgórza oraz dolina rzeki Kwisy i Zalew Złotnicki. Sprzyjają one wypoczynkowi, pieszym wędrówkom, rowerowym wycieczkom oraz uprawianiu sportów wodnych. Przez teren gminy prowadzą ciekawe i niepowtarzalne szlaki turystyczne z licznymi pomnikami przyrody i historii oraz rzadkimi okazami flory i fauny.

9.1.2 Walory krajoznawcze regionu

Tereny gminy obfitują w liczne zabytki z okresu średniowiecza, renesansu i baroku. Niezwykle cenny jest renesansowy dwór w Rzęsinach, który w dobie baroku został przebudowany na okazały pałac oraz ruiny Zamku Podskale w Rzęsinach z przełomu XIII i XIV w. - siedziba rodu Talkenbergów. Równie cenne są ruiny XII - wiecznego zamku obronnego „Gryf” będącego siedzibą rodu Schaffgotschów. Obok znajduje się XIX wieczny

dwór. Na terenie sołectwa Ubocze zachowały się do dzisiaj, choć w różnym stopniu, cztery rezydencje majątków ziemskich, które niegdyś istniały na obszarze wsi.

Ponadto na uwagę zasługują również:

- kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Uboczu,
- kościół Matki Bożej Ostrobramskiej w Rząsinach,
- park przypałacowy w Uboczu Średnim, gdzie w XVIII-XIX wieku istniał pałac,
- park przypałacowy w Uboczu Dolnym,
- park przypałacowy w Wolbromowie,
- cmentarze w Uboczu, Wolbromowie i Rząsinach,
- kościół parafialny św. Jadwigi w Gryfowie Śląskim - Plac Kościelny,
- kościół cmentarny św. Wawrzyńca w Gryfowie Śląskim - ul. Lubańska,
- ratusz w Gryfowie Śląskim,
- kamienice w Rynku w Gryfowie Śląskim,
- pozostałości obwarowań miejskich w Gryfowie Śląskim,
- pomnik ku czci 63 Rosjan poległych w 1813 r. w wojnie napoleońskiej w Gryfowie Śląskim,
- fontanna (kamienna rzeźba) w Gryfowie Śląskim - Rynek,
- kaplica św. Anny (Leopolda) w Proszówce,
- kościół filialny św. Jana Nepomucena w Wolbromowie,
- krzyże pokutne przy żółtym szlaku turystycznym z Gryfowa Śląskiego do Lubomierza.

Cennym elementem krajobrazu są również liczne kamienne mosty i wiadukty, dworce i urządzenia kolejowe.

W gminie Gryfów Śląski można podziwiać piękne widoki z czterech punktów widokowych:

1. Zamek Gryf – (448 m n.p.m.) położony w Proszówce na szczycie wzgórza zamkowego. Rozległy widok w kierunku południowym i południowo – wschodnim obejmuje całe Góry Izerskie i Karkonosze, aż po przełęcz Okraj.
2. Wzgórze Kapliczne – (423 m .p.m.) położone na wschód od wsi Proszówka. Rozległy widok na Karkonosze, Pogórze Izerskie i część Gór Izerskich. Dostęp drogą z centrum wsi (ok. 0,5 km podejścia).
3. Ulica Partyzantów – w Gryfowie Śląskim, doskonały widok na Góry Izerskie i Karkonosze oraz południową część Pogórza Izerskiego z zamkiem Gryf i wzgórzami nad Proszówką.
4. Fragment drogi widokowej – przy wyjeździe szosą z Lwówka Śląskiego z Lasu Uboczańskiego do Ubocza. Widok na Karkonosze i Góry Izerskie.

Na obszarze gminy krzyżują się trzy szlaki turystyczne: żółty, niebieski i zielony. Na uwagę zasługuje szlak żółty prowadzący z Zawidowa przez przełom Kwisy do Lubomierza z licznymi zabytkami i interesującymi krajobrazowo terenami. Miasto Gryfów Śląski stanowi punkt węzłowy sześciu tras:

- Gryfów – Olszyna – Radostów – Uniegoszcz – Lubań (znaki niebieskie, 3 godz. 45min.),
- Gryfów – Płóczki Górne – Lwówek Śląski (znaki zielone, 4 godz. 5 min.),
- Gryfów – Lubomierz (znaki Żółte i zielone, 1 godz. 40 min.),
- Gryfów – zamek Gryf – Gierczyn – Świeradów Zdrój (znaki zielone i niebieskie, 3 godz.),
- Gryfów – Biedrzychowice – Leśna (znaki żółte, potem bez znaków, 2 godz. 45min),
- Gryfów – zamek Czocha – Leśna (znaki żółte, 3 godz. 35 min).

Jezioro Złotnickie, w którego wodach występują rozliczne gatunki ryb słodkowodnych (m.in. leszcz, płoć, karp, amur, sandacz, szczupak, sum) oraz górską rzeką Kwisa (m.in. pstrąg potokowy) stanowią doskonałą bazę do uprawiania wędkarstwa.

W gminie występuje bogata fauna. Jest to spowodowane między innymi położeniem gminy nad rzeką Kwisą. A ta znana jest jako Perła Dolnośląskich Rzek, nie tylko ze względu na swoje walory przyrodnicze, ale także ze względu na bogactwo wielu rzadkich i chronionych gatunków zwierząt. W dorzeczu Kwisy zlokalizowano występowanie ok. 50 gatunków ssaków.

W wodach rzeki Kwisy nie spotkamy niestety już polskiego raka rzecznego, który został wyparty przez sprowadzonego przed laty raka amerykańskiego. Nie spotkamy też skójkii perłorodnej (słodkowodnego małża perłopława). Kwisę zasiedla 26 gatunków ryb i jeden gatunek minoga.

Lasy gminy Gryfów Śląski stanowiące ponad 25% /powierzchni gminy- położone są w V Śląskiej Krainie Przyrodniczo-Leśnej, w Dzielnicy Przedgórze Sudeckiego z przewagą świerku, uzupełnianego przez sosnę, buk, dąb i topolę. Drugim pod względem zajmowanego obszaru jest kompleks wyżynny, którego tworzy świerk przy znacznym współudziale buka oraz brzoza, sosna, modrzew, dąb i jesion oraz lipa.

Na terenie gminy nie występują rezerваты przyrody. Z obiektów objętych ochroną należy wymienić pomniki przyrody:

- platan klonolistny – Gryfów Śląski, ul. Partyzantów; w centrum parku,
- klon jawor – Proszówka, Góra Zamkowa; przy zielonym szlaku turystycznym,
- jesion wyniosły – Proszówka, Góra Zamkowa; przy zielonym szlaku turystycznym.

9.2 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura turystyczna i jej ocena stanowią kluczowy element budowania profesjonalnych produktów turystycznych, szczególnie w odniesieniu do poszczególnych miast i miejscowości. W kontekście rozwoju turystyki należy ocenić elementy podstawowej bazy turystycznej, na którą składają się baza noclegowa i gastronomiczna oraz szeroko rozumiana infrastruktura uzupełniająca (szlaki turystyczne, obiekty sportowo-rekreacyjne,

ośrodki turystyki aktywnej – m.in. prężnie rozwijające się paralotniarstwo, itp.) jak i dostępność komunikacyjna. Ich aktualny stan, poziom jakości usług, oryginalność oraz perspektywy rozwoju w znacznym stopniu determinują rozwój turystyki w danym mieście czy regionie.

Baza noclegowa stanowi podstawę turystyki pobytowej. Bazę noclegową turystyki i wypoczynku w gminie przedstawia poniższa tabela.

NAZWA	LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH
AGROTURYSTYKA „NAD STAWAMI”	50
AGROTURYSTYKA „PODSKALE”	10
AGROTURYSTYKA „KASZTANEK”	6
AGROMURENA	10
AGROTURYSTYKA „IZERSKI PORANEK”	12
HOTEL „STACJA NAD KWISĄ”	50
AGROTURYSTYKA „RANCZO U BODZIA”	8

Bazę gastronomiczną na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

NAZWA	IŁOŚĆ MIEJSC	SPECJALNOŚĆ
PIZZERIA „LA STORIA”	50	Pizza, ryby i owoce morza
RESTAURACJA-PIZERRIA „TREVI”	60	Pizza Kuchnia chińska
PIZZERIA „PASJA”	38	Kuchnia włoska Kuchnia Staropolska Fusion
SMAŻALNIA „MURENA”	80	Grill Smażalnia
RESTAURACJA „OBORA”	100	Kuchnia Polska
COFFEE STRET	30	Kuchnia domowa, ciasta

KEBAB	10	Kebab
PIEROGARNIA	10	Wyroby gastronomiczne

Niezależnie od rozwoju turystyki na danym obszarze infrastruktura turystyczna uzupełniana jest infrastrukturą ogólną (paraturystyczną). Wyróżnia się: środki komunikacji danego obszaru turystycznego, urzędy administracyjno-usługowe, instytucje kulturalne i socjalne. Głównym zadaniem urzędów infrastruktury paraturystycznej jest obsługa stałych mieszkańców danego regionu, a turyści są jedynie pewną częścią użytkowników.

9.3 Postrzeganie gminy

Gmina Gryfów Śląski stanowi obszar bardzo atrakcyjny pod względem turystycznym. Świadczą o tym liczne zabytki oraz ciekawe obiekty przyrodnicze. Jednak gminie Gryfów Śląski potrzebna jest lepsza promocja walorów turystycznych i zorganizowanie działań marketingowych, które pozwoliłyby wypromować oryginalną formułę rozwoju turystyki dostosowaną do specyfiki regionu. Ważną rolę w promocji gminy spełnia przynależność do Związku Gmin Kwisa – któremu gmina zawdzięcza pozytywne postrzeganie obszaru. Gmina znajduje się w pobliżu znanych, atrakcyjnych i bogatych regionów turystycznych.

Cały ten obszar promuje i informacji udziela Centrum Informacji Turystycznej Przedgórze Izerskiego zlokalizowanego w Gryfowie Śląskim - Rynek 33.

Naszym hasłem promocyjnym stało się hasło „GRYFÓW ŚLĄSKI NABIERA KOLORÓW”.

10. GOSPODARKA

W sferze gospodarczej Gminy i Miasta Gryfów Śląski dominują:

- przemysł i pokrewne formy działalności gospodarczej,
- usługi komercyjne - głównie handel i gastronomia,
- rzemiosło i drobna wytwórczość,
- rolnictwo oraz towarzyszące funkcje przetwórcze i agroturystyczne.

Na terenie Gminy i Miasta Gryfów Śląski funkcjonują niżej wymienione zakłady pracy zatrudniające co najmniej 10 osób:

Lp.	Nazwa zakładu
1.	Zakłady Mięsne „Niebieszczańscy” w Proszówce
2.	„Matusiewicz - Budowa Maszyn „ S.J.
3.	FF ”POLMEX” w Proszówce
4.	„STOLBRAT” S.C. w Uboczu
5.	„SAWCZAK” S.J.
6.	Centrum Handlowe „Gradix”
7.	Stacja Paliw „Orlen”
8.	„El-Stan” Firma Handlowo Usługowa - Stanisław Fronc
9.	IZO-TERM
10.	„HOLZKONZEPT POLSKA” Sp. z o.o.
11.	PHU - JANKOWIAK
12.	„MARK - GRYF”
13.	Piekarnia - Cukiernia M&J Horbacz
14.	Zakład Piekarniczo- Handlowo - Usługowy W.Wnukowicz
15.	Firma „Jantur” Produkcja Mebli - J.Korpysa

16.	WILE TRANS Okręgowa Stacja Diagnostyczna
17.	SKANSKA S.A. Oddział Budownictwa Drogowo - Mostowego
18.	Produkcja- Handel - Usługi J.Jeziorna - Kumoś
19.	Jeronimo Martins Dystrybucja S.A. „BIEDRONKA”
20.	LIDL
21.	Zakład Piekarniczo - Cukierniczy Sp z o.o. - Krasuccy
22.	Zakład Cukierniczy - J. Czernik
23.	DINO

Wykaz instytucji użyteczności publicznej:

Lp.	Nazwa instytucji
1.	Urząd Gminy i Miasta
2.	Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
3.	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4.	Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury
5.	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy - Europejskie Centrum Kulturalno - Informacyjne
6.	Centrum Informacji Turystycznej
7.	Przedszkole Publiczne
8.	Gimnazjum im. Kombatantów Ziemi Gryfowskiej
9.	Szkoła Podstawowa im. Łużyckiej Brygady WOP
10.	Szkoła Podstawowa w Uboczach im. Władysława Stanisława Reymonta
11.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Błogosławionego Ks. Alojza Andrickiego
12.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Jana Pawła II
13.	Poczta Polska
14.	Bank Polski PKO

15.	Bank BGŻ
16.	ALIOR Bank
17.	„Skok” Wspólnota
18.	Przychodnia „Promyk”
19.	Wielospecjalistyczna Przychodnia Zdrowia
20.	Hotel „Stacja Nad Kwisą”
21.	Spółka Wodna w Uboczu

Wykaz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych:

Lp.	Nazwa Organizacji
1.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
2.	Polski Komitet Pomocy Społecznej
3.	Polski Związek Niewidomych
4.	Stowarzyszenie AWANTURA
5.	Związek Kombatantów RP i BWP
6.	Związek Sybiraków
7.	Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „ZAWISZA” FSE Hufiec Gryfowski
8.	Gryfowskie Stowarzyszenie Miłośników Tańca
9.	Polski Związek Działkowców Okręgowy Zarząd w Legnicy Ogrody „Na Horyzoncie”
10.	Polski Związek Działkowców Okręgowy Zarząd w Legnicy Ogrody „Sielanka”
11.	Polski Związek Hodowców Gołębi Sekcja w Gryfowie Śląskim
12.	Stowarzyszenie HOMO VIATOR
13.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Proszówka
14.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rząsiny
15.	Towarzystwo Miłośników Gryfowa Śląskiego

Pozostałe stowarzyszenia i organizacje pozarządowe zostały wymienione w dziale 6.3 Sport i rekreacja.

Rozwój przedsiębiorczości ujawnił się najsilniej w handlu i usługach.

W ostatnich 3 latach zarejestrowało się 230 podmiotów, a skreśliło 207. Według stanu na maj 2013 r. zarejestrowanych jest 735 podmiotów gospodarczych, z tego 110 zawieszonych i 625 aktywnych. Zdecydowaną większość stanowią drobne przedsiębiorstwa działające w sferze handlu detalicznego i usług.

We wrześniu 2010 roku Rada Ministrów wydała rozporządzenie, w którym ustanowiono podstrefę Gryfów Śląski, kompleks 2 Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości. Podstrefa ta obejmuje obszar 3,4 ha i usytuowana jest wzdłuż ul. Jeleniogórskiej (naprzeciw stacji benzynowej ORLEN i Centrum Handlowego Gradix) do drogi prowadzącej od ul. Jeleniogórskiej w kierunku cmentarza i Osiedla Horyzont. Teren jest atrakcyjnie położony bezpośrednio przy drodze krajowej nr 30 Jelenia Góra - Zgorzelec. Natomiast mankamentem jest brak instalacji wodociągowej oraz kolizja z siecią energetyczną. Powoduje to, że pomimo ogłoszenia tego terenu jako terenu do zainwestowania w różnych mediach publicznych i fachowych, nie jest on atrakcyjny dla przedsiębiorców.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Skarbowego we Lwówku Śląskim – właściwego dla Gminy i Miasta Gryfów Śląsk - wynika, że wysokość dochodów uzyskanych przez naszych mieszkańców w ostatnich trzech latach (2010-2012) na podstawie złożonych przez podatników zeznań podatkowych jest następująca:

- 2010 rok - 1.463.566 zł
- 2011 rok - 1.580.565 zł
- 2012 rok - 1.467.717 zł

W wyżej wymienionych latach następująca ilość podmiotów gospodarczych odprowadziła następującą ogólną kwotę podatków:

- 2010 rok - 330 podatników - kwota 423,521 zł

- 2011 rok - 369 podatników - kwota 577.748 zł
- 2012 rok - 341 podatników - kwota 309.668 zł

VI ANALIZA SWOT

Rozpoznawanie uwarunkowań dotyczących przyszłości Gminy i Miasta Gryfów Śląski wymaga ustalenia zbioru oddziaływań, jakie generować mogą różne podmioty i zjawiska. Na to składają się oddziaływania zewnętrzne, wynikające z decyzji podmiotów stanowiących otoczenie gminy (powiat, województwo, kraj), jak i istniejące wewnętrzne uwarunkowania rozwoju podlegające kształtowaniu przez lokalne organizacje gminy (instytucje, przedsiębiorstwa, związki, stowarzyszenia itp.). Rozpoznanie w/w uwarunkowań dokonać można za pomocą analizy SWOT.

W jej efekcie uzyskujemy cztery grupy czynników:

- Siły (S - strengths) - mocne strony gminy, (które trzeba wzmacniać) - mogą umożliwiać, pobudzać i wspierać jej rozwój,
- Słabości (W - weaknesses) - słabe strony gminy, (które trzeba niwelować) - cechy i zjawiska ograniczające rozwój,
- Szanse (O - opportunities) - zewnętrzne oddziaływania i zjawiska stwarzające możliwości rozwoju niezależnie od działań gminy,
- Zagrożenia (T - threats) - zewnętrzne negatywne oddziaływania i zjawiska, utrudniające rozwój niezależnie od działań gminy.

Poniższa tabela opracowana przez uczestników warsztatów strategicznych oraz zespół d/s opracowania Strategii przedstawia mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy i Miasta Gryfów Śląski.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• wszechstronnie wykształceni nauczyciele,• rzetelnie przygotowana młodzież do dalszej nauki,• możliwość kształcenia w mieście uczniów na wszystkich etapach edukacyjnych,• stworzenie warunków dla wyrównania szans edukacyjnych wszystkich uczniów,• oferta edukacyjna dla dorosłych,• bogata oferta edukacyjna przy współpracy z miejscowymi instytucjami kulturalnymi, opiekuńczymi, środowiskowymi i sportowymi,• stała i stabilna współpraca ze szkołami w Niemczech, Czechach i Ukrainie,• dobra współpraca jednostek oświatowych z organizacjami pozarządowymi, organizacjami i związkami,• liczne prezentacje artystyczne i sportowe gminnych szkół i przedszkola,• dogodny obszar dla inwestycji zagranicznych,• działania w celu poprawy zatrudnienia,• doświadczenie w pozyskiwaniu środków unijnych w okresie 2007-2013,• duży potencjał rozwojowy,• atrakcyjność turystyczna miasta i gminy,• atrakcyjne tereny spacerowe,• dobra współpraca i promocja gminy w miastach partnerskich,• dobrze rozwinięta gastronomia,• połączenia PKS i PKP,	<ul style="list-style-type: none">• niski poziom wyposażenia klaso-pracowni w meble, stoliki, krzesła, pomoce dydaktyczne,• brak nowości książkowych i lektur w bibliotekach,• brak nowoczesnych pracowni do nauki języków obcych,• wyeksploatowany sprzęt w pracowniach informatycznych,• brak stypendiów dla uczniów zdolnych,• brak etatów dla psychologów i logopedów w szkołach,• brak żłobka,• niewystarczająca ilość miejsc w przedszkolach,• brak diagnozy zawodowej skierowanej na potrzeby lokalnego rynku pracy,• brak oferty edukacyjnej zbieżnej z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy,• niedostosowanie obiektów szkolnych dla uczniów niepełnosprawnych,• niewykorzystany potencjał turystyczny,• wysokie bezrobocie,• brak szlaku turystycznego po całej gminie i mieście,• brak lub słabe finansowanie imprez promujących gminę,• brak ścieżek rowerowych w mieście,• zły stan techniczny świetlic wiejskich i uboga oferta kulturalna w tych świetlicach,

cd. MOCNE STRONY

- coraz lepiej działające wspólnoty mieszkaniowe,
- dobrze funkcjonująca podstawowa opieka zdrowotna- trzy przychodnie – w tym nowa Wielospecjalistyczna przy ul. Malowniczej w Gryfowie Śląskim,
- duża ilość zabytków,
- występowanie obszarów chronionych i pomników przyrody,
- wzrost wakacyjnego ruchu turystycznego,
- działalność kilku klubów sportowych,
- działalność kulturalna Miejsko-Gminnego Ośrodka-Kultury,
- oznakowane ścieżki rowerowe poza miastem,
- oznakowane ścieżki turystyczne, w tym szlak papieski w Proszówce i św. Jakuba w Wolbromowie,
- sieć obiektów sportowych i infrastruktura sportowa,
- coraz większa działalność społeczna mieszkańców: pisarze, artyści, stowarzyszenia, wspólnoty mieszkaniowe,
- Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- pogotowie ratunkowe, nocna i świąteczna opieka medyczna,
- monitoring szkół - gimnazjum, szkoła podstawowa,
- system pomiaru poziomu wody na Kwisie, system ostrzegania przeciwpożarowego- syreny alarmowe w OSP,
- sygnalizacja drogowa przy gimnazjum i na drodze krajowej - skrzyżowanie Jeleniogórska - Kolejowa,

cd. SŁABE STRONY

- niedostateczny stan techniczny stadionu miejskiego i boisk sportowych w sołectwach
- brak współpracy między klubami sportowymi,
- niewystarczająca promocja twórców lokalnych,
- brak pamiątki lokalnej,
- brak lub niewystarczający udział w targach turystycznych,
- słaba oferta IT dla turystów,
- duża liczba bezrobotnych o kwalifikacjach niedostosowanych do rynku pracy, niska aktywność zawodowa,
- niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów,
- duża liczba rodzin potrzebujących pomocy społecznej,
- patologie społeczne - alkoholizm, narkomania,
- niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- niski poziom dochodów mieszkańców,
- niskie dochody własne gminy,
- brak mieszkań komunalnych i socjalnych,
- niewystarczające zabezpieczenia powodziowe,
- brak monitoringu wizyjnego miasta,
- bezpieczne zwierzęta- brak opieki, brak schroniska,
- zły stan części dróg, chodników,
- niedoświetlone miejsca wieczorem,
- brak zagospodarowania parku przy ul. Parkowa i Kolejowa,
- niewystarczająca ilość miejsc parkingowych,
- brak strzeżonego parkingu,

cd. MOCNE STRONY

- opracowane procedury zarządzania kryzysowego w przypadku klęsk żywiołowych,
- cztery apteki,
- atrakcyjne położenie geograficzne, bliskie sąsiedztwo Czech i Niemiec,
- sąsiedztwo miejscowości rozwiniętych turystycznie Karpacz, Szklarska Poręba, Jelenia Góra, Świeradów Zdrój,
- dobre połączenie do uzdrowisk Świeradów Zdrój, Cieplice,
- aktywna działalność gospodarstw agroturystycznych,
- ciekawe zabytki (Kościół, Zamek Gryf, Podskale, blisko Zamek Czocho, Kaplica Św. Anny w Proszówce, pałac w Rząsinach, Wolbromowie i Proszówce),
- Europejskie Centrum Kulturalno-Informacyjne, Centrum Informacji Turystycznej,
- prężnie działające Rady Sołeckie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w każdym sołectwie,
- lokalne Święto Miasta Kwisonalia,
- bogate zasoby ludzkie: artyści rzemieślnicy, działacze społeczni, przedsiębiorcy,
- dobrze zorganizowana ochrona bezpieczeństwa mieszkańców –Straż Pożarna, Straż Miejska, Policja,

cd. SŁABE STRONY

- niedostateczna ilość miejsc bezpiecznej zabawy dla dzieci,
- brak ograniczeń tonażowych na drogach w sołectwach,
- brak uzbrojenia strefy ekonomicznej –kolizja z siecią energetyczną,
- brak części planów zagospodarowania przestrzennego miasta i terenów wiejskich,
- brak pracy dla absolwentów lokalnych szkół (duży odpływ młodzieży),
- emigracja zarobkowa,
- niski poziom współpracy między małymi i średnimi przedsiębiorstwami,
- brak instytucji otoczenia biznesu (wsparcie rozwoju istniejących firm, promocja gospodarcza i turystyczna regionu),
- brak energooszczędnego oświetlenia drogowego,
- zły stan sieci wodociągowej na terenie miasta,
- brak sieci kanalizacji sanitarnej w 4 sołectwach,
- brak modernizacji oczyszczalni ścieków i budowy OKF,
- brak koncepcji wykorzystania osadu ściekowego,
- brak sieci gazowej na terenach wiejskich,
- brak kontroli nad istniejącymi zbiornikami do gromadzenia nieczystości ciekłych na prywatnych posesjach,

cd. MOCNE STRONY

- zwodociągowanie gminy w 100%,
- skanalizowany obszar miejski i częściowo wiejski,
- zgazyfikowany obszar miejski,
- rozwinięta sieć elektroenergetyczna, telekomunikacyjna, internetowa,
- przynależność do Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości,
- dobry stan techniczny większości dróg gminnych, powiatowych i drogi krajowej,
- oczyszczalnia ścieków,
- zrekultywowane wysypisko odpadów,
- brak zagrożenia zanieczyszczenia środowiska przez zakłady przemysłowe,
- dobrze rozwinięta infrastruktura handlowa,
- dobre warunki do hodowli bydła mlecznego i mięsnego,
- rolnicze wykorzystanie osadów z oczyszczalni ścieków,
- działalność na terenie gminy Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
- duża powierzchnia obszarów leśnych.

cd. SŁABE STRONY

- zły stan urządzeń melioracyjnych (zagrożenie powodziowe),
- brak inwentaryzacji sieci dróg gminnych,
- zły stan części dróg dojazdowych do gruntów rolnych,
- brak lub zły stan chodników przy drogach wojewódzkich,
- zły stan zabytków nieruchomych,
- brak związków producenckich,
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych bez specjalizacji,
- wysokie zakwaszenie gleb.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• wykształcenie mądrych, kreatywnych i odpowiedzialnych obywateli,• wyeliminowanie lub zmniejszenie liczby uczniów z problemami społecznymi,• stworzenie pozytywnego i przyjaznego wizerunku szkół,• zatrzymanie tendencji wypływu uczniów do szkół poza gminę,• transgraniczne projekty realizowane z partnerami zagranicznymi,• rozwój agroturystyki,• wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi i w małych miasteczkach,• wykorzystanie terenu po starym torowisku kolejowym np. na ścieżkę rowerową,• zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców,• wzrost poziomu wykształcenia,• powszechny dostęp do Internetu,• rozwój lokalnych organizacji pozarządowych,• wzrost zainteresowania zamieszkaniem na wsi,• skuteczne pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych,• społeczne straże osiedlowe, działkowców, wędkarzy,• programy edukacyjne i profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa,• w ramach współpracy transgranicznej z miastami partnerskimi wymiana doświadczeń i informacji z zakresu bezpieczeństwa,• Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości - ciekawa lokalizacja przy drodze krajowej,• możliwość pozyskiwania środków w okresie 2014-2020 na rozwój strefy ekonomicznej,• nowe możliwości współpracy międzyregionalnej AGLOMERACJA JELENIOGÓRSKA -tereny o jednorodnych problemach rozwojowych,• stworzenie infrastruktury transgranicznej i szlaku turystycznego w oparciu o istniejące zabytki,	<ul style="list-style-type: none">• ujemny przyrost naturalny,• brak inwestorów zewnętrznych,• stagnacja społeczna, brak motywacji,• ubożenie społeczeństwa,• odpływy młodej wykształconej kadry do dużych miast i za granicę,• starzenie się społeczeństwa,• niewystarczające środki na pomoc społeczną,• bezdomność,• wzrost ubóstwa wśród osób starszych, jednocześnie nie kwalifikujących do pomocy społecznej,• bardzo częste powodzie i podtopienia i inne anomalie pogodowe,• narastające patologie społeczne (alkoholizm, wandalizm, narkomania),• brak działań promujących Kamiennogórska Specjalną Strefę Ekonomiczną,• spadek ilości podmiotów gospodarczych oraz kwoty odprowadzanych podatków,• niewykorzystany potencjał turystyczny,• wysoki poziom bezrobocia i spowolnienie gospodarcze kraju,• skomplikowane procedury pozyskiwania środków unijnych,• zwiększanie zadań samorządom bez wsparcia finansowego Rządu RP,• brak unormowań ustawowych zapewniających ciągłość władzy,• brak ustawowych instrumentów wspierania rozwoju przedsiębiorczości,• odkładanie w czasie zadań w zakresie modernizacji strategicznego dla gminy zakładu wodociągów i kanalizacji,• niepełne wykorzystanie funduszy unijnych z powodu niskiego dochodu własnego gminy,• brak stabilizacji cenowej produktów rolnych.

cd. SZANSE

- stworzenie uniwersalnego produktu turystycznego,
- zwiększenie nakładów na promocję gminy,
- rozwój współpracy w ramach partnerstwa publiczno- prywatnego (samorząd- organizacje pozarządowe- przedsiębiorcy),
- wspieranie i promocja działań na rzecz ochrony środowiska (wykorzystanie energii odnawialnej, przydomowe oczyszczalnie ścieków itp.),
- promowanie tworzenia się przedsiębiorstw (spółdzielni) społecznych,
- dostęp do rynków pracy krajów wspólnoty,
- rozwój małej i średniej przedsiębiorczości,
- rozwój bazy turystycznej i rekreacyjnej,
- budowa szerokopasmowej sieci internetowej,
- inwestycje oparte na nowych technologiach, odnawialne źródła energii,
- rozbudowa infrastruktury technicznej i przeciwpowodziowej,
- rozwój gospodarstw towarowych, hodowla bydła, rozwój małych gospodarstw ukierunkowanych na sadownictwo, warzywnictwo, uprawę ziół,
- rozwój rękodzielnictwa i rzemiosła,
- możliwość zalesienia gruntów o niskiej wartości rolniczej.

VII MISJA I WIZJA

Misja – powinna być świadectwem tożsamości gminy i miasta, która określa podstawowe wartości i przedsięwzięcia. Wartości te pomagają ujednoczyć sposoby działania w kluczowych sprawach. Misja określa kierunek działania gminy i miasta, jej koncepcję działania, wolę i sens istnienia. Określa pośrednio dziedziny, którymi samorząd jest w stanie się zająć i chce się zajmować.

Misja stanowi przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych i silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami samorządu oraz różnymi środowiskami i organizacjami.

Misja Gminy i Miasta Gryfów Śląski wypracowana podczas warsztatów strategicznych oraz przez zespół d/s opracowania strategii jest następująca:

Misją Gminy jest zaspokajanie potrzeb swoich mieszkańców i stworzenie im warunków do godnego życia przez edukację, kulturę, bezpieczeństwo i podnoszenie jakości życia, tworzenie Gminy przyjaznej dla mieszkańców, turystów i inwestorów, w oparciu o dialog, partnerstwo, kreatywność i innowacyjność, współpracę środowisk lokalnych.

Wizja - jest opisem wizerunku przedsięwzięć w dalszej przyszłości, zakładając wystąpienie korzystnych warunków rozwoju. Wizja - to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja powinna określać przyszłe cele strategiczne, przedstawiać gminę według marzeń twórców Strategii Gminy i Miasta Gryfów Śląski.

Wizja Gminy i Miasta Gryfów Śląski wypracowana podczas warsztatów strategicznych oraz przez zespół d/s opracowania strategii jest następująca:

Gmina Gryfów Śląski, to Gmina czysta, estetyczna, bezpieczna i nowoczesna, wysoko rozwinięta pod względem gospodarczym, ekonomicznym, kulturowym i socjalno - społecznym, zakorzeniona w tradycji, atrakcyjna turystycznie, silna potencjałem swoich mieszkańców, otwarta na gości i inwestorów.

VIII OBSZARY I CELE STRATEGICZNE, ZADANIA DO WYKONANIA

1) Ustalenie obszarów strategicznych

Głównym celem prac nad Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski na lata 2014 - 2020 było zidentyfikowane głównych obszarów strategicznych, które w okresie obowiązywania Strategii, a być może i po 2020 powinny stać się swoistym „kołem zamachowym” rozwoju gminy.

Biorąc pod uwagę specyfikę Gminy i Miasta Gryfów Śląski zidentyfikowano następujące obszary strategiczne:

- a) INFRASTRUKTURA
- b) PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ
- c) EDUKACJA, KULTURA, SPORT, INFORMACJA
- d) ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO
- e) SPOŁECZEŃSTWO I PARTNERSTWO
- f) ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH
- g) TURYSTYKA

2) Ustalenie celów strategicznych i zadań głównych do wykonania

Poniższe zestawienie przedstawia proponowane cele strategiczne i zadania główne do wykonania w każdym obszarze strategicznym:

A) Obszar strategiczny - INFRASTRUKTURA	
Cel strategiczny	Zadania główne
1. Gmina Gryfów Śląski posiada nowoczesną infrastrukturę techniczną.	<ul style="list-style-type: none">• intensyfikacja działań związanych z pełną modernizacją zakładu wodociągów i kanalizacji,• modernizacja starych sieci wodociągowych, budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej• modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków,• wymiana energochłonnych opraw oświetleniowych na nowoczesne energooszczędne,• uzbrojenie terenu Kamiennogórskiej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości,• termomodernizacja budynków oraz instalacja urządzeń do pozyskiwania energii odnawialnej,• budowa, modernizacja dróg, chodników i parkingów gminnych,
2. Rewitalizacja zabytków budynków i infrastruktury.	<ul style="list-style-type: none">• kontynuacja rewitalizacji zabytkowych budynków mieszkalnych w Gryfowie Śląskim,• rewitalizacja płyty rynku wokół ratusza w Gryfowie Śląskim.

B) Obszar strategiczny – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ	
Cel strategiczny	Zadania główne
Promowanie przedsiębiorczości oraz wsparcie dostępu lokalnych przedsiębiorstw do kapitału na innowacje.	<ul style="list-style-type: none">• wsparcie przedsiębiorstw na rozpoczęcie działalności gospodarczej,• promocja i rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (uzbrojenie w media i promocja Kamiennogórskiej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości),• promocja turystyczna i gospodarcza regionu.
C) Obszar strategiczny – EDUKACJA, KULTURA, SPORT, INFORMACJA	
Cel strategiczne	Zadania główne
EDUKACJA 1. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 2. Nowoczesna baza i wyposażenie placówek oświatowych	<ul style="list-style-type: none">• zajęcia wspierające uczniów potrzebujących dodatkowej pomocy w nauce,• dodatkowe zajęcia z uczniem zdolnym,• organizacja wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,• pomoc psychologiczna i pedagogiczna w szkołach,• stypendia dla uczniów zdolnych,• wspomaganie młodzieży zagrożonej społecznie. • nowoczesne pracownie komputerowe w każdej szkole,• specjalistyczne pracownie językowe przygotowujące do sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych,• poprawa stanu technicznego budynków szkolnych i przedszkolnych,• modernizacja kotłowni w Gimnazjum,

<p>3. Poprawa efektywności kształcenia na każdym poziomie i etapie życia</p> <p>4. Rozwój edukacji zawodowej</p> <p>5. Rozwój przedszkoli i żłobków</p>	<ul style="list-style-type: none">• modernizacja boisk sportowych na terenie szkół,• budowa lub modernizacja placów zabaw w przedszkolu i szkołach podstawowych.• podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych nauczycieli,• przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu nauczycieli,• utworzenie Uniwersytetu III wieku przy gryfowskim ZSOiZ.• przygotowanie przez szkoły oferty zbieżnej z potrzebami lokalnego rynku pracy,• interesująca oferta edukacyjna i zawodowa szkół,• przygotowanie wykwalifikowanych pracowników na potrzeby lokalnego i regionalnego rynku pracy.• dostosowanie oferty przedszkolnej zgodnie z potrzebami środowiska lokalnego,• utworzenie żłobka,• stworzenie możliwości organizacjom i instytucjom oraz inwestorom prywatnym do tworzenia żłobków i przedszkoli.
<p style="text-align: center;">KULTURA</p> <p>6. Rozwój kultury w mieście i gminie Gryfów Śląski</p>	<ul style="list-style-type: none">• budowa i utrzymanie świetlicy w Młyńsku,

<p style="text-align: center;">SPORT</p> <p>7. Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury sportowo -rekreacyjnej</p> <p>8. Kształtowanie i promocja prozdrowotnych postaw i kultury fizycznej oraz edukacja na rzecz zdrowego stylu życia</p>	<ul style="list-style-type: none">• modernizacja świetlic wiejskich i ich doposażenie,• zapewnienie środków na działalność świetlic,• rozwój działalności bibliotecznych filii wiejskich,• stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież - zdiagnozowanie potrzeb środowiska,• utworzenie miejsca spotkań młodzieży (dyskoteki, kawiarenka, klub),• remont budynku M-GOK,• zagospodarowanie terenu za M-GOK,• organizacja imprez kulturalnych na bazie Europejskiego Centrum Kulturalno- Informacyjnego- diagnozowanie potrzeb środowiska,• współpraca ze szkołami i instytucjami,• rozwinięcie oferty czytelniczej i informacyjnej Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy. • remonty i modernizacje obiektów sportowych,• rozbudowa ścieżek rowerowych,• zagospodarowanie brzegu Jeziora Złotnickiego,• zagospodarowanie parków w mieście. • rozwinięcie oferty szkolnych zajęć sportowych w celu upowszechniania zdrowego stylu życia,• promocja i wspieranie projektów zakładających systematyczny udział w
---	---

<p style="text-align: center;">INFORMACJA</p> <p>9. Ogólna informatyzacja społeczeństwa</p>	<p>sporcie,</p> <ul style="list-style-type: none">• wspieranie przedsięwzięć sportowych skoncentrowanych na promocję regionu.• budowa portalu geoinformatycznego zawierającego mapy turystyczne, gastronomiczne, zabytków oraz zasobów gminy,• budowa portalu E - urząd,• budowa miejskiej sieci światłowodowej,• budowa portali informacyjnych,• budowa bezprzewodowego dostępu do internetu w mieście,• działania promocyjne gminy w internecie.
D) Obszar strategiczny – ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO	
Cel strategiczny	Zadania główne
<p style="text-align: center;">ZDROWIE</p> <p>1. Ochrona zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none">• poprawa dostępności oraz podnoszenie jakości udzielania świadczeń leczniczych,• działania profilaktyczne, kampanie informacyjne zapobiegające chorobom cywilizacyjnym,• działania prozdrowotne skierowane przede wszystkim na osoby starsze i dzieci (szczepienia ochronne, prześwietlenia, powszechna stomatologia w tym: w szkołach, logopedia, wady postawy itp.).

<p>2. Minimalizowanie zagrożeń nałogowych</p> <p style="text-align: center;">BEZPIECZEŃSTWO</p> <p>3. Ochrona przed powodzią</p> <p>4. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego</p>	<ul style="list-style-type: none">• profilaktyka - przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii, kampanie informacyjne także poza szkołami - skierowane do dorosłych.• budowa infrastruktury zabezpieczającej przed powodzią,• podejmowanie działań w celu budowy zbiornika retencyjnego na Oldzy przed Gryfowem Śląskim• budowa systemu monitoringu wizyjnego na terenie miasta,• wzmocnienie nadzoru Policji i Straży Miejskiej, opracowanie i wdrażanie systemu prewencji wśród dzieci i młodzieży szkolnej.
E) Obszar strategiczny – SPOŁECZEŃSTWO I PARTNERSTWO	
Cel strategiczny	Zadania główne
<p>1. Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p>2. Ochrona zdrowia i profilaktyka uzależnień - szeroko pojęta.</p>	<ul style="list-style-type: none">• aktywizacja społeczno-zawodowa grup wykluczonych społecznie,• działania w zakresie ułatwień dla osób niepełnosprawnych,• budowa lokali socjalnych,• wsparcie i aktywizacja osób starszych i niezaradnych życiowo,• wsparcie działań organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w aktywizacji społeczeństwa.• permanentna profilaktyka uzależnień,• zwiększenie dostępności do usług medycznych (stomatologia).

F) Obszar strategiczny – ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH	
Cel strategiczny	Zadania główne
1. Dostosowanie kierunków produkcji rolnej, konwencjonalnej i ekologicznej, do warunków rynkowych, poprzez specjalizację i uwzględnienie oczekiwań konsumentów	<ul style="list-style-type: none">• promowanie wśród rolników specjalizacji produkcji rolnej,• opracowanie i wdrożenie informacji rynkowej.
2. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej. - tworzenie gospodarstw agroturystycznych	<ul style="list-style-type: none">• popularyzacja dodatkowych źródeł dochodu, wskazywanie możliwości pozyskania funduszy, udzielanie pomocy formalno- prawnych.
3. Integracja gospodarstw rolnych poprzez współdziałanie w ramach grup producenckich lub zespołów wspólnego użytkowania maszyn.	<ul style="list-style-type: none">• prowadzenie doradztwa rolniczego, zachęcanie do organizowania się producentów rolnych w celu skutecznego egzekwowania godziwych cen za sprzedawane produkty rolne.
4. Utrzymanie urządzeń melioracyjnych w odpowiednim stanie w celu zapobiegania powodzi i zmniejszenia zagrożenia erozji gleb.	<ul style="list-style-type: none">• administracyjne egzekwowanie od właścicieli gruntów obowiązku właściwego utrzymania urządzeń melioracyjnych,• podnoszenie świadomości rolników w zakresie obowiązujących przepisów na terenach zagrożonych erozją wodną.• Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych.

G) Obszar strategiczny – TURYSTYKA	
Cel strategiczny	Zadania główne
1. Rozwój turystyki jako element pobudzenia rozwoju gospodarczego	<ul style="list-style-type: none">• maksymalne wykorzystanie bogatych walorów turystycznych i przyrodniczych regionu poprzez stworzenie dobrych warunków rozwojowych i przyciąganie nowych inwestorów,• wyznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego terenów pod szlaki turystyczne: piesze, rowerowe, konne i inne oraz ich szeroka promocja (dla przyszłych inwestorów, stowarzyszeń),• stworzenie systemu preferencji i zachęt dla przedsiębiorstw podejmujących nowe inwestycje na terenie gminy w dziedzinie turystycznej,• utworzenie szlaku turystycznego, tworzenie szlaków tematycznych na terenie gminy,• rewitalizacja obiektów historycznych, kulturowych, religijnych, utworzenie dojścia do ruin Zamku Podskale w Rzęsinach,• adaptacja i wykorzystanie obiektów zabytkowych do pełnienia nowych funkcji, mających pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy regionu,• wspieranie przedsiębiorców zainteresowanych świadczeniem usług turystycznych (przewozy, hotele,

<p>2. Promocja infrastruktury turystycznej</p>	<p>gastrologia, wyposażenie turystyczne i sportowe, pamiątkarstwo, usługi wydawnicze, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne),</p> <ul style="list-style-type: none">• dostosowanie turystycznego zaplecza do potrzeb osób niepełnosprawnych.• dostosowanie sieci połączeń lokalnych do potrzeb turystyki,• rozwój i rozbudowa infrastruktury turystycznej z naciskiem na szeroką promocję każdego etapu rozwoju,• wykorzystanie trójgranicznego położenia w rozwoju i promocji,• unowocześnienie istniejącego punktu Centrum Informacji Turystycznej i zwiększenie oferty szczególnie o elementy informacyjne.
<p>3. Wspieranie inicjatyw sprzyjających rozwojowi turystyki</p>	<ul style="list-style-type: none">• jednolite oznakowanie gminnych zabytków wartych zobaczenia,• powstanie pamiątki lokalnej i wsparcie jej procesu wytwarzania i promocji,• udział w targach turystycznych, organizacja wystaw promocyjnych, jarmarków, kiermaszy wspólnie lub na zlecenie wszystkich podmiotów działających w sferze turystyki,• współpraca ze stowarzyszeniami i innymi podmiotami działającymi w sferze turystyki (inwestorzy, kluby sportowe, twórcy ludowi itp.) na zasadzie partnerstwa,• pozyskiwanie unijnych dotacji na

	<p>rozwój sektora i pobudzanie do udziału w projektach,</p> <ul style="list-style-type: none">• wsparcie dla ekspozycji prywatnych zbiorów muzealnych oraz tworzenia muzealnych izb regionalnych,• tworzenie nowych oraz rozwój istniejących centrów wystawienniczych.
--	---

W nowej perspektywie programowej 2014-2020 w/w zaplanowane zadania główne będą współfinansowane głównie ze środków EFS i EFRR w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.

Ponadto, planuje się wykorzystanie następujących źródeł finansowania:

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
2. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
3. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
4. Program Operacyjny Polska Cyfrowa
5. Program Współpracy Transgranicznej
6. Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki
7. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
8. Fundusze norweskie i EOG
9. Środki krajowe, tj.: dotacje z budżetu Województwa Dolnośląskiego oraz Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych.

IX ZBIEŻNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII Z WEWNĘTRZNYMI I ZEWNĘTRZNYMI OPRACOWANIAM STRATEGICZNYMI

Założenia strategii, obszary i cele strategiczne oraz zadania do wykonania są spójne z podstawowymi dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym, subregionalnym i wewnętrznym. W ramach analizy zbieżności celów wzięto pod uwagę następujące dokumenty zewnętrzne:

- EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020,
- Strategia Rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej,
- Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego 2010-2020, oraz dokumenty wewnętrzne:
- Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Gryfów Śląski do 2020 roku,
- Wieloletni Plan Finansowy do 2020 roku.

Powiązanie naszych obszarów strategicznych z makrosferami Strategii Województwa Dolnośląskiego i z celami Aglomeracji Jeleniogórskiej przedstawia powyższe zestawienie:

OBSZARY STRATEGII GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI	MAKROSFERY STRATEGII WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO	CELE AGLOMERACJI JELENIOGÓRSKIEJ
A - INFRASTRUKTURA	1- INFRASTRUKTURA	<ul style="list-style-type: none">• POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
B – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ	8 – PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I INNOWACYJNOŚĆ	<ul style="list-style-type: none">• STYMULOWANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI• ROZWÓJ GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY I KREATYWNOŚCI

C – EDUKACJA, KUTURA, SPORT, INFORMACJA	6 - EDUKACJA, KUTURA, SPORT, INFORMACJA	-
D – ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO	5 – ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO	-
E – SPOŁECZEŃSTWO I PARTNERSTWO	7 – SPOŁECZEŃSTWO I PARTNERSTWO	• ROZWÓJ KAPITAŁU LUDZKIEGO
F – ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH	3 – ZASOBY 2 – ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH	• POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO
G - TURYSTYKA	4 - TURYSTYKA	• TURYSTYKA

X WDRAŻANIE I MONITORING STRATEGII

Zgodnie z przyjętą wizją Gmina i Miasto Gryfów Śląski w 2020 roku w wyniku realizacji zadań strategicznych mających na celu wykorzystanie malowniczego położenia i wewnętrznego potencjału społeczno- gospodarczego przeobrazi się w Gminę nowoczesną, rozwijającą się, promującą tradycję i atrakcje turystyczne i bardzo przyjazną mieszkańcom, gościom i inwestorom.

Opracowana „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski na lata 2014-2020” pokazuje obszary i kierunki działania, które mają zoptymalizować szanse realizacji wyżej przedstawionej wizji. Zadania do wykonania są szczytne, warte tego, aby o nie powalczyć, ponieważ każdy mieszkaniec chce żyć lepiej, dostatniej, w pięknej i czystej przestrzeni. W Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski zidentyfikowano następujące obszary strategiczne życia społeczno-gospodarczego: infrastrukturę, przedsiębiorczość i innowacyjność, edukację, kulturę, sport i informację, zdrowie i bezpieczeństwo, społeczeństwo i partnerstwo, rozwój obszarów wiejskich i turystykę, które zdaniem wszystkich osób pracujących nad strategią (uczestnicy warsztatów, zespół d/s opracowania Strategii , osoby zgłaszające uwagi do dokumentów) są najważniejsze do realizacji przez najbliższe 7 lat, a może i na dalsze lata. Te obszary powinny stać się „siłą napędową” Gminy i Miasta Gryfów Śląski. Realizacja zadań pierwszych dwóch obszarów powinna wywołać ożywienie gospodarcze, natomiast realizacja pozostałych obszarów ma zapewnić funkcję wspierającą i pomocniczą.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski nie ogranicza się tylko do zadań realizowanych bezpośrednio – „z urzędu”, ale proponuje zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej, wszystkich instytucji i środowisk działających na terenie i na rzecz rozwoju gminy.

Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strategicznej Unii Europejskiej, która w nowej perspektywie finansowej za najważniejsze będzie uważać inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (EUROPA 2020). Jednak wdrażanie Strategii zawierającej zadania, których realizacja będzie w kompetencji wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Dlatego też efektywność realizacji zadań Strategii w dużej mierze będzie zależeć od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – organu wykonawczego Burmistrza Gminy i Miasta – Urzędu Gminy i Miasta oraz jednostek organizacyjnych Gminy.

Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej, gdzie preferowane będą działania na dużą skalę (regionalne), rozwiązujące zasadnicze problemy społeczności lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne będzie porozumienie i współpraca z partnerami, określenie wspólnych koncepcji realizacyjnych i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji. Instytucją zarządzającą wdrażaniem Strategii będzie Urząd Gminy i Miasta, lecz z uwagi na wymaganą współpracę – partnerstwo publiczno – prywatne lub inne jego formy, celowym będzie powołanie zespołu monitorującego, składającego się z reprezentantów lokalnych środowisk społecznych i gospodarczych, najlepiej tych samych, którzy opracowali dokumenty strategiczne. Ważne jest aby w tym zespole brali udział przedstawiciele wszystkich instytucji koordynujących realizację zadań strategicznych.

Wdrażanie Strategii powinno odbywać się na podstawie cyklicznego - proponuje się rocznego - monitoringu wykonywanego przez zespół i przedstawicieli Urzędu odpowiadających za realizację poszczególnych działań strategicznych. Strategia Rozwoju jest dokumentem otwartym, w każdej chwili może zostać poszerzona lub uzupełniona w zależności od potrzeb i okoliczności.

Spotkania w/w reprezentantów powinny odbywać pod koniec każdego roku budżetowego. Efektem tych spotkań powinny być wnioski do Burmistrza Gminy i Miasta - co zmienić - jakie zadania dodać a jakie zadania, biorąc pod uwagę sytuację finansową, gospodarczą i inną, wykreślić ze Strategii. Burmistrz po weryfikacji tych wniosków może podjąć inicjatywę uchwałodawczą w celu dokonania zmian w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta. Uczestnicy tych spotkań przy wyborze zadań do realizacji, będą brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i okolicznych grup społecznych, jak również zmieniające się warunki środowiska zewnętrznego, np. : nowe uregulowania prawne i społeczno – ekonomiczne, a także nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

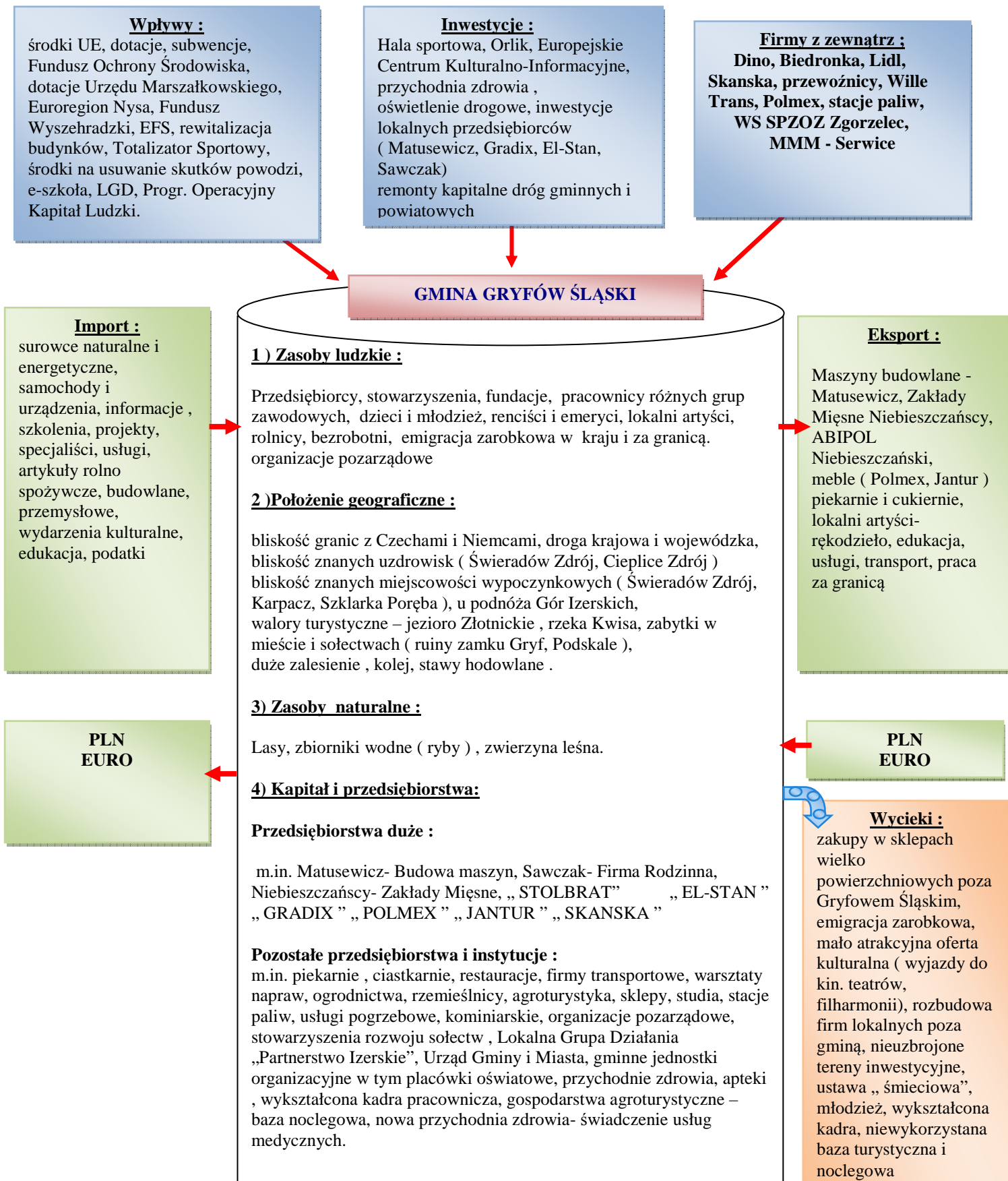

XI ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Materiały wypracowane przez uczestników(pisownia oryginalna)
I Warsztatu Strategicznego w dniu 7 maja 2013r.

BECZKA LOKALNYCH ZASOBÓW I PROBLEMÓW GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI

5) Wartości kulturowe :

zabytki (kościoły w mieście i w sołectwach),
twórczość ludowa, rękodzieło, zespoły ludowe, działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki Publicznej i Europejskiego Centrum Kulturalno-Informacyjnego.

Lokalni twórcy: Elżbieta Śnieżkowska-Bielak, Marzena Staliś,

Joanna Małoszczyk, Ilona Cichoń, Paulina Płasowska, Barbara Pasiak,
Danuta Jończyk, Grzegorz Wydra

patriotyzm lokalny, imprezy kulturalno -rozrywkowe i turystyczno-sportowe, przekazywanie i kultywowanie tradycji lokalnych, działalność rad sołeckich i kół gospodyń wiejskich.

6) Infrastruktura :

nowa przychodnia zdrowia, hala sportowa, stadion i boisko „ Orlik ”

sieci : energetyczna, wodno-kanalizacyjna, telefonii komórkowej,
internetowa, gazowa,

drogi i ulice z chodnikami (krajowa, wojewódzka, powiatowa , gminna)

szlaki turystyki : pieszej, rowerowej i konne,

tereny pod inwestycje (nieuzbrojone), kolej.

7) Edukacja i organizacje pozarządowe, instytucje

Przedszkole Miejskie, Szkoły Podstawowe w Gryfowie Śl., Uboczu i Rzęsinach, Gimnazjum, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, Szkoła dla dorosłych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Organizacje pozarządowe :Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie AWANTURA, Związek Kombatantów RP i BWP, Związek Sybiraków, Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „ZAWISZA” FSE Hufiec Gryfowski, Gryfowskie Stowarzyszenie Miłośników Tańca, Rada Gminna Ludowych Zespołów Sportowych, Gminny Szkolny Związek Sportowy, Gryfowski Klub Sportowy GRYF, Uczniowski Klub Sportowy ATLETA, Uczniowski Klub Sportowy Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Gryfowie Śląskim, Gryfowskie Towarzystwo Cyklistyczne, Polski Związek Wędkarski, Polski Związek Działkowców Okręgowy Zarząd w Legnicy Ogrody „ Na Horyzoncie ”, Polski Związek Działkowców Okręgowy Zarząd w Legnicy Ogrody „Sielanka”, Polski Związek Hodowców Gołębi Sekcja w Gryfowie Śląskim, Stowarzyszenie Rozwoju Proszówki, Stowarzyszenie Homo Viator, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rzęsiny, Towarzystwo Miłośników Gryfowa Śląskiego.

8) Problemy lokalne :

bezzaśne małe zwierzęta, nietrzeźwe osoby, brak monitoringu , brak części planów zagospodarowania przestrzennego, zły stan techniczny budynków mieszkalnych , zadymianie miasta w okresie jesienno-zimowym, rozbudowa stacji uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków, brak lekarzy specjalistów, brak świetlicy wiejskiej w Młyńsku, słaba promocja terenów inwestycyjnych, zamek „Gryf” w prywatnych rękach, zły widok dworca PKP, zagospodarowanie parku im. A .Mickiewicza i przy ul. Partyzantów, wandalizm, brak chodnika przy drodze krajowej do Krzewia Wielkiego i przy drodze wojewódzkiej w Wieży i do Gradixu.

„BECZKA LOKALNYCH ZASOBÓW I PROBLEMÓW GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI”

Opracowały następujące zespoły:

ZESPÓŁ I Płaskowska Anna, Śnieżkowska-Bielak Elżbieta, Dudzik Jolanta, Klusek Radosław, Wojciechowska Marzena, Wieliczko Anna, Kutni Wiesław, Cybulska Marta, Deptuła Tadeusz	ZESPÓŁ II Wrona Anna, Rotkiewicz Jakub, Misiak Renata, Sosnowska Maria, Szczepańska Małgorzata, Domino Anna, Wnukowicz Piotr, Kuźniarz Alicja
ZESPÓŁ III Wesołowska Justyna, Wolska Teresa, Kociak Mateusz, Zawisza Anna, Kulesa Bożena, Sikorska Dorota, Jaworski Piotr, Zatoński Dariusz	ZESPÓŁ IV Szczepańska Julia, Pietruszewska Krystyna, Grodecki Kamil, Bielak Grzegorz, Hawryluk Jadwiga, Sawczak Stanisław, Raubo Bożena, Krakowska Małgorzata, Słodkowska Eugenia
ZESPÓŁ V Kuczyńska Jolanta, Kozdęba Jolanta, Herdzik Marzena, Kostrzewa Tomasz, Rubaj Paweł, Kownacka Alicja, Andrzejczak Jerzy, August Agnieszka, Jankowiak Agata, Karpowicz Adrianna	

MATERIAŁY WYPRACOWANE PRZEZ UCZESTNIKÓW
(PISOWNIA ORYGINALNA)
II WARSZTATU DIAGNOZUJĄCO – PLANISTYCZNEGO
ZASOBY, PROBLEMY, POTRZEBY SPOŁECZNO – GOSPODARCZE GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI
W RAMACH OPRACOWANIA „STRATEGII ROZWOJU GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI NA LATA
2014 -2020”
W OPARCIU O MODEL PARTNERSTWA LOKALNEGO
WARSZTAT II ZOSTAŁ ZREALIZOWANY W DNIU 24 MAJA 2013 ROKU

Diagnoza usług społecznych dla mieszkańców Gminy Gryfów Śląski w zakresie: problemy, potrzeby, zasoby własne, okienka okazji do wykorzystania - praca w 6 grupach obszarowych :

- **Temat 1. Edukacja**
- **Temat 2. Ochrona zdrowia**
- **Temat 3. Pomoc społeczna**
- **Temat 4. Bezpieczeństwo**
- **Temat 5. Kultura, sport i rekreacja**
- **Temat 6. Infrastruktura techniczna**

TEMAT 1. EDUKACJA.

Problemy:

- brak ofert szkoleń np. szwaczki lub innych wykwalifikowanych pracowników w danej branży,
- brak żłobka,
- brak oferty edukacyjnej dla ludzi +40,
- brak diagnozy w środowisku na temat potrzeb zawodowych,
- pogorszająca się infrastruktura techniczna placówek oświatowych,
- odchodzenie uczniów do szkół ponadgimnazjalnych poza teren gminy,
- brak zaplecza sportowego,
- brak oferty dla młodzieży, dzieci i dorosłych (np. zagospodarowanie parku „stara patelnia”),
- brak kina,
- brak świetlicy wiejskiej : Młyńsko.

Potrzeby:

- „uniwersytet III Wieku” (+40),
- zwiększenie oferty zajęć popołudniowych zgodnych z zainteresowaniami i potrzebami,
- wydłużenie czasu pracy w przedszkolach i w świetlicach szkolnych,
- aktywowanie środowiska w potrzeby kulinarne, rękodzieła,
- zatrudnienie psychologa chociaż w jednej ze szkół z dostępem dla wszystkich lub po jednym dniu z dyżurami,
- dofinansowanie szkół (mniejsza liczebność klas, zajęcia pozalekcyjne w placówkach oświatowych, wyposażenie w sprzęt szkolny, wyposażenie w pomoce dydaktyczne zgodnie z wymogami podstaw programowych.),
- doposażenie szkół w sprzęt multimedialny,
- potrzeba placów zabaw w szkołach podstawowych, plac zabaw : Ubocze, Wolbromów, Wieża,
- tworzenie projektów : wsparcie finansowe i merytoryczne w pisaniu projektów,
- alternatywne kino,
- potrzebny „biały orlik”,
- potrzeba oferty zdrowotno- edukacyjnej.

Zasoby, co mamy:

- boisko „orlik” 2012, hala sportowa, sale gimnastyczne w mieście, kluby sportowe, kościoły,
- świetlice wiejskie : Ubocze, Rząsiny, Wolbromów, Proszówka, Wieża, Krzewie Wlk.
- świetlica środowiskowa w Gryfowie Śl. , Rząsiny, Ubocze,
- plac zabaw Krzewie Wielkie, Proszówka, Młyńsko, Rząsiny,
- biblioteki, GOK, środowisko artystyczne, zespoły ludowe,
- stowarzyszenia,
- troska o zachowanie pamięci narodowej (opieka nad pomnikami, kombatanci, Sybiracy),
- wykształcona kadra pedagogiczna,
- twórcza i aktywna młodzież.

Nasze możliwości, zadania do wykonania :

- utworzenie w parku „stara patelnia” – „Paint-Ball” z pomocą młodzieży, pozyskiwanie unijnych dotacji,
- wykształcona kadra pedagogiczna otwarta na propozycje.

TEMAT 2. OCHRONA ZDROWIA.

Problemy:

- brak specjalistów- we wszystkich placówkach służby zdrowia – NFZ,
- słaby dostęp do lekarzy stomatologów, brak opieki stomatologicznej w szkołach,
- słaby dostęp do usług szpitalnych, brak dostępu do podstawowych oddziałów w szpitalu w Gryfowie Śląskim,
- zagrożenie nałogami (narkomania, alkoholizm),
- nieuczciwa konkurencja pomiędzy świadczeniodawcami usług zdrowotnych,
- długi okres oczekiwania na przyjęcie do oddziału reumatologicznego,
- choroby zawodowe - w stosunku do dużych miast zwiększona zachorowalność na choroby zawodowe związane z pracą w kopalni uranu, zakładach azbestowych, fabryce nawozów fosforowych, leczenie odbywa się w ośrodkach specjalistycznych oddalonych od Gryfowa Śl., stanowi to duży problem dla osób w starszym wieku.

Potrzeby:

- konieczność zatrudnienia specjalistów, gabinety rehabilitacji,
- lądowisko dla helikopterów ratunkowych- Medyczne Pogotowie Lotnicze,
- poprawienie dostępu do usług stomatologicznych,
- zwiększenie dostępu do usług medycznych w miejscu zamieszkania (Ubocze ok. 1000 mieszkańców),
- pogoń życiowa, trudne warunki pracy, bezrobocie, stres powoduje zwiększone zapotrzebowanie na usługi psychologiczne dla dorosłych,
- zapotrzebowanie na usługi medyczne związane z leczeniem chorób zawodowych.

Zasoby co mamy:

- nowoczesną przychodnię zdrowia, niepubliczna przychodnia zdrowia „Promyk” – NFZ, przychodnia zdrowia w szpitalu- Powiatowe Centrum Zdrowia- NFZ, nocna i świąteczna opieka zdrowotna – NFZ, pogotowie ratunkowe – NFZ,
- szpital - oddział reumatologiczny (rehabilitacja) i oddział opiekuńczy - zakład opiekuńczo – leczniczy. Zakład pedagogiki opiekuńczej,
- dwa prywatne gabinety stomatologiczne (w tym jeden ma podpisany kontrakt z NFZ),

- tomograf i nowy rentgen ,
- 4 apteki,
- przychodnia ginekologiczna – podpisany kontrakt z NFZ,
- dostęp do programów zdrowotnych (mamograf, urologia, badanie wzroku),
- zakład optyczny,
- mobilne badania krwi,
- programy prozdrowotne (HOMOVIATOR, PCK), w szkołach- zdrowe odżywianie, klub „Wiewiórka”,
- poradnia psychologiczno- pedagogiczna.

Nasze możliwości, zadania do wykonania :

- możliwości ograniczone polityką państwa w sprawie finansowania usług zdrowotnych,
- uzyskanie kontraktu z NFZ na specjalistów – złożenie wniosku do NFZ,
- dalszy rozwój usług zdrowotnych na bazie „ NOWEJ PRZYCHODNI ZDROWIA” (chirurgia jednego dnia, pracownia leczenia bólu).

TEMAT 3. POMOC SPOŁECZNA

Problemy:

- przemoc w rodzinie,
- bezrobocie , bezdomność, wykluczenia społeczne,
- ubóstwo,
- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza (euro sieroctwo) ,
- niepełnosprawność (bariery),
- uzależnienia (szeroko rozumiane),
- samotność osób starszych (brak opieki, i zainteresowania, kłopoty zdrowotne),
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- wielodzietność,
- marnotrawienie środków, podział środków finansowych (braki),
- problemy kadrowe (braki) brak specjalistów (psycholog, psychiatra, geriatra),
- roszczeniowość klientów, agresja,
- ciągle zwiększanie zadań dla pracowników OPS, brak środków na szkolenia i podnoszenie kwalifikacji,
- marna baza techniczna ośrodka pomocy,

- problemy lokalne (brak intymności dla podopiecznego) dwóch pracowników socjalnych w jednym pokoju,
- trzydniowy przepływ dokumentów, długi przepływ informacji między instytucjami ,
- mobilność pracowników socjalnych, brak szczepień dla pracowników socjalnych i podstawowej kadry – wysokie ryzyko zakażeń,
- usytuowanie MGOPS na peryferiach miasta,
- wypalenie zawodowe w MGOPS.

Potrzeby :

- środki potrzebne na podnoszenie kwalifikacji,
- brak danych o wolnych miejscach pracy (zapotrzebowanie na konkretne kwalifikacje),
- spółdzielnie socjalne,
- asystent rodzinny,
- dostosowanie MGOPS dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
- dodatkowe miejsca pracy (opiekunki, pracownicy socjalni),
- wsparcie służb mundurowych podczas pracy w terenie,
- unowocześnienie bazy technicznej MGOPS,
- uniwersytet III wieku,
- diagnoza potrzeb dzieci i młodzieży w zakresie spędzenia wolnego czasu oraz rozwijania zainteresowań,
- wykorzystanie w pełni środków finansowych z zezwoleń na działania profilaktyczne,
- przepływ informacji na temat wydatkowania środków,
- środek transportu dla pracowników socjalnych i do przewozu podopiecznych,
- większa ilość osób kierowanych do prac społecznie – użytecznych,
- magazyn na żywność.

Zasoby co mamy:

- świetlica środowiskowa (zajęcia na miejscu),
- kadra, siedziba MGOPS, punkt konsultacyjny, GKRPA, zespół interdyscyplinarny , dobra współpraca z komisariatem policji, PKPS, szkołami, przedszkolami, Caritasem.

Nasze możliwości, zadania do wykonania:

- współpraca z organizacjami pozarządowymi, chęć do współpracy i gotowość do niej z innymi instytucjami,
- pozyskiwanie środków finansowych z programów,
- punkt wydawania gorących posiłków,
- dom dziennego pobytu dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych.

TEMAT 4. BEZPIECZEŃSTWO.

Problemy:

- zagrożenie powodziowe,
- brak monitoringu wizyjnego miasta,
- bezpańskie zwierzęta,
- nietrzeźwi, wandalizm, narkomania,
- zły stan dróg, chodników,
- brak weterynarza miejscowego,
- niedoświetlone miejsca wieczorem,
- brak zagospodarowania parku przy ul. Partyzantów,
- brak miejsc parkingowych, brak strzeżonego parkingu,
- brak sygnalizacji- K30- skrzyżowanie ul. Wojska Polskiego - Oldzańska,
- brak strzeżonego kąpieliska i basenu,
- brak miejsc bezpiecznej zabawy dla dzieci,
- brak ograniczeń tonażowych na drogach gminnych w sołectwach,
- notoryczne łamanie przepisów ruchu drogowego,
- znieczulica społeczna.

Potrzeby:

- remont wałów i murów oporowych w mieście,
- regulacja cieków wodnych w sołectwach,
- doposażenie służb,
- budowa stanowiska garażowego w Wolbromowie (OSP),
- system powiadamiania o zagrożeniu- sms,

- częstsza i ściślejsza współpraca wszystkich służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo- straż graniczna, straż pożarna, straż miejska, itd.,
- remont dróg i chodników i budowa nowych chodników,
- montaż instalacji świetlnej- K-30- Wojska Polskiego- Oldzańska,
- sygnalizacja przy szkole podstawowej,
- stworzenie miejsc do zabawy dla dzieci,
- zwiększenie patroli,
- zwiększenie ścieżek rowerowych,
- wdrożenie i zapoznanie mieszkańców z procedurami bezpieczeństwa.

Zasoby co mamy:

- komisariat policji, Ochotnicza Straż Pożarna - 7 jednostek, straż miejska,
- Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- pogotowie ratunkowe, nocna i świąteczna opieka medyczna,
- monitoring szkół- gimnazjum, szkoła podstawowa,
- system pomiaru poziomu wody na Kwisie, system ostrzegania p. poż- syreny alarmowe,
- system informowania telefonicznego straży pożarnej w Gryfowie Śląskim,
- posterunek energetyczny, wieża ostrzegawcza p. poż. w Rząsinach,
- sygnalizacja przy szkole gimnazjum i sygnalizacja K30 Jeleniogórska- Kolejowa,
- opracowanie procedury zarządzania kryzysowego w przypadku klęsk żywiołowych,
- opracowana dokumentacja o ochronie danych osobowych.

Nasze okienka okazji, możliwości do wykorzystania:

- środki unijne, środki budżetu gminy, starostwa, samorządu województwa,
- społeczne straże osiedlowe, działkowców, wędkarzy,
- programy edukacyjne i profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa,
- w ramach współpracy transgranicznej z miastami partnerskimi wymiana doświadczeń i informacji z zakresu bezpieczeństwa .

TEMAT 5. KULTURA – SPORT - REKREACJA.

Problemy:

- brak ścieżek rowerowych w mieście, słabo oznakowane szlaki turystyczne,
- zdewastowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna (plac zabaw, skatepark),
- brak zróżnicowanej infrastruktury sportowo- rekreacyjnej,
- mocno ograniczona oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży gimnazjalnej i licealnej,
- brak zagospodarowania jeziora, niedostateczna aktualizacja informacji turystycznej,
- mało atrakcyjna oferta dot. obchodów święta miasta- brak produktu lokalnego,
- brak boiska do piłki ręcznej, brak kontynuacji uprawiania sportów po zakończeniu szkoły.

Potrzeby:

- więcej imprez sportowo- rekreacyjnych dla mieszkańców,
- zróżnicowanie infrastruktury rekreacji sportowej (basen, lodowisko) i wypoczynku,
- reaktywacja dawnej przystani kajakowej, utworzenie parku linowego, ścieżki zdrowia,
- utworzenie oferty spędzania czasu dla młodzieży (paintball- kulki z farbą) sekcje sportowe, kulturystyka, utworzenie placu piknikowego (miejsce do grillowania, gry logiczne, plansza szachowa, plac zabaw),
- promocja lokalnych twórców rękodzielniczych i rzemieślniczych oraz agroturystyki (organizacja szkoleń, warsztatów, targów),
- utworzenie szlaku turystycznego twórców lokalnych,
- utworzenie trasy narciarstwa biegowego,
- utworzenie białego „Orlika”,
- większa promocja piłki siatkowej i koszykowej (organizacja turniejów dla mieszkańców),
- przewodnicy turystyczni (dostępność w informacji turystycznej- dyżury).

Zasoby co mamy:

- hala sportowa, „Orlik”, stadion miejski, boiska sportowe na wsiach,
- bogata oferta sportów szkolnych (zespołowe gry sportowe, biegi przełajowe, piłka nożna, koszykowa, siatkowa), aerobik dla dorosłych, zumba, gminny turniej tenisa stołowego, biegi mikołajkowe, Dolnośląskie Mistrzostwa MTB- wyścig kolarski- Proszówka)

- reprezentowanie gminy w zawodach sportowych powiatowych, strefowych, wojewódzkich,
- place zabaw w sołectwach, gospodarstwa agroturystyczne,
- ośrodek kultury, biblioteki,
- imprezy kulturalne (wernisaż wystaw, spotkania autorskie, warsztaty, konferencje popularno-naukowe),
- stowarzyszenia (dużo oddolnych inicjatyw kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych),
- klub książki „Nie poczytalni”, grupa poetycka „Metafora” przy bibliotece,
- zabytki, zamki i pałace,
- kiermasze - jarmarki świąteczne,
- zespoły ludowe (Sołtysowe Gryfinki, Gryfowianie, Rząsinianki, Kapela Podwórkowa),
- Towarzystwo Cyklistów,
- ścieżka sprawnościowa OSP Proszówka,
- dobry poziom gastronomii w Gryfowie, Hotel „SPA”, 2 stacje paliwowe.

Nasze okienka okazji i możliwości do wykorzystania:

- parki miejskie przy ul. Kolejowej i ul. Partyzantów, trasy rowerowe i piesze na wsiach,
- Jezioro Złotnickie,
- zbiorniki wodne- stawy na wsiach,
- boiska sportowe,
- położenie terenu- korzystne (granice, góry),
- trasa kolejowa (Gryfów- Świeradów),
- możliwość wykorzystania trasy rowerowej Gryfów- Brzezinec-Proszówka, Gryfów- Oleszna- Lubomierz, stare torowisko.

TEMAT 6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Problemy :

- zły stan instalacji wodno kanalizacyjnej na terenie miasta,
- brak kanalizacji w 5 sołectwach (Ubocze, Rząsiny, Wolbromów, Młyńsko i Górna Proszówka),
- niedostateczny sposób zagospodarowania osadów ściekowych,

- niebezpieczeństwo braku zaopatrzenia w wodę w przypadku awarii studni w Uboczu i Proszówce,
- niewystarczająca ilość uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe,
- niedostateczne oświetlenie sołectwa Ubocze i niedostateczne oświetlenie miasta,
- zły stan chodników na ul. Kolejowej i brak chodników do Wieży i Krzewia Wlk.,
- fatalny stan ulic (Floriańska, 7. Dywizji, Spacerowa, Wojska Polskiego),
- zły stan pozostałych dróg dojazdowych do pól i posesji,
- zły stan kamieniczek i płyty placu Ratuszowego , fontanny,
- niedostateczny stan obiektów kultury na wsi i M-GOK,
- brak kompleksowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, niewykorzystane tereny strefy ekonomicznej,
- niedosteczna baza turystyczno- rekreacyjna.

Potrzeby:

- rozbudowa stacji uzdatniania wody- wymiana sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w mieście,
- budowa sieci kanalizacyjnej w 3 sołectwach i oczyszczalni przydomowych w Wolbromowie,
- budowa OKF, modernizacja istniejących urządzeń i stacji zlewnej,
- wykonanie odwiertów i budowa studni i zbiorników , uzbrojenie terenów,
- modernizacja oświetlenia,
- remont- wymiana chodników na ul. Kolejowej od skrzyżowania do PKP i budowa chodników do Wieży, Gradixu, Krzewia Wielkiego , Ubocza Górnego,
- remont, położenie nowej nawierzchni na ulicach,
- remont dróg dojazdowych,
- rewitalizacja starówki,
- budowa i remont świetlic i M- GOK,
- wykonanie kompleksowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- budowa ścieżek rowerowych, ciągów spacerowych , zagospodarowanie parków.

Zasoby, co mamy:

- oczyszczalnię ścieków i stację uzdatniania wody, kanalizację sanitarną w sołectwach i kanalizacji ogólnospławnej w mieście,
- gmina jest w 100% zwdociągowana, część nieekonomicznego oświetlenia,
- nowa zmodernizowana ulica Młyńska, Partyzantów, Rzepakowa,
- nowa nawierzchnie w sołectwach, ogółem 15km,
- odnowiona część kamienic i ratusz,
- wykonano część remontów na świetlicach i ECKI,
- posiadamy parki i ścieżki niedostatecznie zagospodarowane.

Nasze możliwości do wykorzystania, zadania do wykonania:

- pozyskanie środków finansowych na budowę kanalizacji i oczyszczalni przydomowych oraz rozbudowę stacji uzdatniania i kanalizacji (modernizacja w mieście i budowa OKF),
- program modernizacji oświetlenia, wnioski do UE i środki własne,
- pozyskanie środków zewnętrznych.

Materiały na warsztacie wypracowali uczestnicy:

I Edukacja

- Kownacka Alicja
- Deptuła Tadeusz
- Cybulska Marta
- Kowalczyk Andreas
- Krawczyk Patryk
- Hawryluk Jadwiga
- Krakowska Małgorzata
- Płaskowska Anna
- Misiak Renata
- Karpowicz Adrianna

II Ochrona zdrowia

- Gałucha Janusz
- Czajewicz Stanisław
- Poniżnik Olgierd
- Sikorska Dorota
- Siatkowska Maria
- Wolska Teresa

III Opieka społeczna

- Kulesa Bożena
- Jaworski Piotr
- Kostrzewa Tomasz
- Pietruszewska Krystyna
- Tatarczuk Iwona
- Stępińska Jagoda
- Grodecki Kamil
- Zawadzki Marcin
- August Agnieszka

IV Bezpieczeństwo

- Królak Mateusz
- Bielak Grzegorz
- Józwiak Stanisław
- Szulc Andrzej
- Sosnowska Maria
- Panek Agnieszka
- Truszkowski Szymon
- Dubaniewicz Aleksandra
- Wesołowska Justyna

V Kultura, sport, rekreacja

- Wieliczko Anna
- Zawisza-Paliwoda Anna
- Kozdęba Jolanta
- Dragan Mariusz
- Majchrowski Dariusz
- Wojciechowska Marzena
- Krawczyk Patryk
- Augustyn Lesław
- Grodecki Kamil

VI Infrastruktura techniczna

- Jankowska Anna
- Sidorenko Edward
- Trojanowska Maria
- Polesiak Teresa
- Słodkowska Eugenia
- Wrona Anna
- Ciupa Edward
- Andrzejczak Jerzy
- Sawczak Stanisław
- Mikos Witold

MATERIAŁY WYPRACOWANE PRZEZ UCZESTNIKÓW
(PISOWNIA ORYGINALNA)
III WARSZTATU DIAGNOZUJĄCO – PLANISTYCZNEGO
ZASOBY, PROBLEMY, POTRZEBY SPOŁECZNO – GOSPODARCZE GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI
W RAMACH OPRACOWANIA „STRATEGII ROZWOJU GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI NA LATA
2014-2020”
W OPARCIU O MODEL PARTNERSTWA LOKALNEGO
WARSZTAT III ZOSTAŁ ZREALIZOWANY W DNIU 18 CZERWCA 2013 ROKU

Diagnoza usług społecznych dla mieszkańców Gminy Gryfów Śląski w zakresie: problemy, potrzeby, zasoby własne, okienka okazji do wykorzystania - praca w 3 grupach obszarowych uczestników III warsztatu:

Temat 7. Rolnictwo

Temat 8. Turystyka

Temat 9. Gospodarka

TEMAT 7. ROLNICTWO.

Problemy:

- zagrożenie powodziowe, zagrożenie erozją, podtopienia,
- brak lub niesprawne urządzenia melioracyjne,
- zwiększone nakłady na prowadzenie produkcji rolnej spowodowane warunkami klimatyczno – glebowymi,
- duża ilość gospodarstw małych, mamy tylko 10 gospodarstw o pow. powyżej 50 ha,
- duża liczba ludzi pracujących w gospodarstwach,
- warunki klimatyczno – glebowe narzucają sposób gospodarowania,
- niski Ph,
- mała liczba gospodarstw ekologicznych i brak zbytu na żywność ekologiczną,
- brak grup producenckich i mała znajomość tematu,
- niewykorzystany duży potencjał instytucji obsługujących rolnictwo,
- brak zakładów obsługi rolnictwa,
- mentalność mieszkańców wsi, którzy nie chcą zmian,
- orientacja na świadczenia, a nie na pracę.

Potrzeby:

- rozszerzenie lub tworzenie spółek wodnych,
- melioracja i konserwacja urządzeń wodnych i melioracyjnych,
- właściwy dobór kierunków rolnych zgodnych z warunkami klimatyczno – glebowymi,
- potrzeba poprawy struktury gospodarstw i tworzenie dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu dla rolników i domowników,
- systematyczne wapnowanie,
- promocja ekologicznych metod gospodarowania i rynków zbytu produkcji rolnej poprzez grupy producenckie, bo to jest taniej,
- powstanie nowych zakładów rolniczych – edukacja rolników i domowników i w ten sposób uruchomienie procesu zmiany ich mentalności,
- promocja dobrej pracy i jakości pracy.

Zasoby, co mamy:

- powierzchnia ogółem – 6661 ha w tym uprawy rolne: 4106 ha, lasy 1590 ha, pozostałe 965 ha, gleby w klasie: III a, IV a i b, komp. zbioru górskiego – ograniczone możliwości,
- mamy 548 gospodarstw o pow. 1 ha, w tym tylko 12 gospodarstw z towarową hodowlą bydła i 2 z hodowlą trzody chlewnej z pow. 10 sztuk stada podstawowego,
- Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Izba Rolnicza,
- plan urządzeniowo – rolny,
- gleby w klasie: IIIa, IVa i b.

Nasze możliwości, zadania do wykonania:

- pozyskiwanie unijnych dotacji,
- doradztwo rolnicze, ARiMR, Izby rolnicze- maksymalne wykorzystanie Funduszy UE,
- wykorzystanie posiadanego planu urządzeniowo – rolnego,
- turystyka wiejska – agroturystyka, ekoagroturystyka, szlak św. Jakuba.

TEMAT 8. TURYSTYKA.

Problemy:

- brak połączeń lokalnych, które umożliwiają dojazd do zabytków np. Zamek Czocha,
- zniszczona droga nad jeziorem i kładka nad jeziorem,
- brak infrastruktury turystycznej: koszy, ławeczek, brudna woda w jeziorze,
- brak ścieżek rowerowych w gminie,
- brak parkingów dla gości, turystów, miejsc postoju,
- brak przewodników, niezagospodarowane parki,
- brak rozrywek typu: dancingi, dyskoteki, zabawy,
- brak pamiętki lokalnej w gminie,
- nieestetyczny budynek PKP,
- dewastacja obiektów turystycznych,
- liczne osoby nietrzeźwe odstraszające turystów na gryfowskim rynku – największe ich skupisko,
- utrudniony dostęp do ruin zamku Podskale.

Potrzeby:

- konieczność utworzenia zewnętrznego kiosku informacyjnego nt. ofert turystycznych,
- utworzenie parkingów dla turystów: samochody, rowery, motory itd.
- oznakowanie w gminie zabytków wartych zobaczenia,
- mobilna strona internetowa na smart fony, aplikacje na smarty, hot – spoty,
- trasy rowerowe, brak wypożyczalni rowerów,
- promocja gminy w internecie na YouTube,
- filmy promocyjne o mieście i gminie,
- wirtualny spacer po mieście i gminie,
- ruiny Zamku Gryf otwarte dla turystów,
- podwyższenie poziomu wody w Jeziorze Złotnickim w okresie letnim,
- tworzenie parków lub terenów rekreacyjnych – również w sołectwach,
- zwiększenie ilości imprez tematycznych – np. spływy kajakowe,
- utworzenie Białego Orlika: lodowiska,
- materiały promocyjne nowoczesne,
- plan miasta obok dworca.

Zasoby co mamy:

- Jezioro Złotnickie połączone z Jeziorem Leśniańskim i zapory wodne,
- położenie na trójgraniczu, bliskość Gór Izerskich, Karkonosze,
- ruiny zamków: Gryf i Podskale,
- trasy rowerowe,
- zabytki sakralne i świeckie: kościół, Ratusz, kamienice, budynek przedszkola, fontanna, Pałac w Rzęsinach, Góra Św. Anny z Kaplicą,
- hotel, agroturystyki,
- rzeka Kwisa, Kwisonalia – impreza,
- jarmarki , kiermasze świąteczne i ludowe organizowane przez MGOK z pomocą twórców ludowych, twórcy ludowi – rzeźby z drewna i piaskowca,
- informacja turystyczna: Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Pogorza Izerskiego,
- szlaki tematyczne np. Szlak Papieski,
- zaplecze gastronomiczne: restauracje, kawiarnie,
- parki, atrakcyjne tereny spacerowe,
- stanowiska orła bielika, stanowiska ptaków,
- lasy bogate w grzyby,
- produkty lokalne: miód, lawenda.

Nasze możliwości, zadania do wykonania :

- utworzenie nowej trasy rowerowej po byłej trasie kolejowej lub reaktywacja trasy kolejowej Gryfów – Świeradów, co da możliwość turystom i klientom uzdrowiska zwiedzać gminę Gryfów,
- parki do wykorzystania na parki rekreacyjne z możliwością korzystania przez całe rodziny: miejsca na grille, ogniska, boiska do gry siatkowej, ręcznej, koszykowej,
- zagospodarowanie przez biznes Jeziora Złotnickiego oraz terenu wokół jeziora na małą infrastrukturę turystyczną,
- stworzenie produktów turystycznych: typu: szlak zamków, turystyczny szlak twórców ludowych,
- wykorzystanie Centrum Informacji Turystycznej – siedziba przewodników – dyżury w soboty i niedziele, dyżury popołudniowe, stworzenie punktu promocji produktów lokalnych i regionalnych, wyrobów,

- zagospodarowanie zakola Kwisy na tereny rekreacyjne: plaża, boisko do siatkówki, ławki, kosze,
- zacieśnienie współpracy z właścicielem terenów nad jeziorem: Tauron EKO – Energia, Nadleśnictwo Świeradów,
- wykorzystanie do realizacji istniejącego projektu ścieżki pieszo – rowerowej z Gryfowa Śl. do Jeziora Złotnickiego,
- większe korzystanie z organizacji turystycznych np. DOT, PTTK i lokalnych organizacji turystycznych,
- zintensyfikowanie udziału w targach turystycznych: Polska, Berlin, Czechy.

TEMAT 9. GOSPODARKA.

Problemy:

- brak chętnych osób do pracy,
- brak odpowiedzialnych pracowników, dobrych fachowców szanujących zatrudnienie,
- wysokie koszty pracy,
- ograniczenia prawne dot. zatrudnienia,
- brak funkcjonowania strefy ekonomicznej, firm, które dawałyby zatrudnienie,
- mała ilość małych przedsiębiorstw,
- brak kadry zawodowej i technicznej w gminie pomimo czekających na fachowców miejsc pracy,
- zła konkurencja pomiędzy firmami,
- brak drobnych usług – krawiec.

Potrzeby :

- zabezpieczenie energetyczne – SSE,
- większa promocja terenów specjalnej strefy ekonomicznej,
- zwiększenie liczby małych i średnich firm,
- dostosowanie kształcenia w szkołach do potrzeb lokalnych firm, lokalnego rynku pracy,
- elastyczna polityka podatkowa – ulgi, preferencje, zwolnienia w trudnych momentach dla firmy,
- pomoc w obrocie nieruchomościami prywatnymi,

- nawiązanie współpracy między szkołą a pracodawcą – kontrakt uczeń – pracodawca przez szkołę,
- kształcenie w zawodach rzemieślniczych.

Zasoby co mamy:

- rodzinny kapitał firm gryfowskich,
- dużo firm produkcyjnych,
- specjalna Strefa Ekonomiczna, dobre położenie, lokalizacja,
- przynależność do Powiatowego Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych,
- spora ilość dużych firm,
- Sprzyjająca obsługa bankowa, różnorodność handlowa: sklepy wielko powierzchniowe, usługi gastronomiczne,
- dobre zaplecze mechaniki samochodowej,
- Zespół Szkół Zawodowych.

Nasze możliwości, zadania do wykonania:

- pozyskiwanie środków finansowych z programów,
- promocja strefy ekonomicznej,
- udzielanie przedsiębiorcom pomocy w pozyskiwaniu funduszy unijnych,
- Międzynarodowa wymiana MYŚLI TECHNOLOGICZNEJ – targi, wystawy, z młodzieżą i firmami z Polski i zagranicznymi.

Materiał na warsztatach wypracowali:

ROLNICTWO:

Edyta Wilczacka, Jolanta Kozdęba, Teresa Polesiak, Monika Ignaciuk, Jerzy Andrzejczak, Andrzej Larek, Tomasz Kostrzewa, Radosław Klusek, Edward Ciupa, Jerzy Guzy, Piotr Stypułkowski, Edward Sidorenko, Dariusz Majchrowski, Witold Mikos.

TURYSTYKA:

Anna Domino, Stanisław Czajewicz, Agnieszka August, Agnieszka Muszka, Dariusz Zatoński, Teresa Wolska, Wojciech Deliman, Kamil Grodecki, Aleksandra Dubaniewicz, Kamila Cybulska, Andreas Kowalczyk, Justyna Wesołowska, Renata Adamska, Maria Sosnowska, Stanisław Józwiak, Mateusz Królak, Wiesław Kutni, Anna Płaskowska, Alicja Kuźniarz.

GOSPODARKA:

Bożena Krasucka, Olgierd Poniżnik, Marzena Wojciechowska, Małgorzata Szczepańska, Paulina Owoc, Andrzej Szulc, Piotr Jaworski, Anna Wieliczko, Marzena Herdzik, Marta Cybluska, Krystyna Pietruszewska, Jadwiga Hawryluk, Agnieszka Panek, Eugenia Słodkowska, Patryk Krawczyk, Agata Jankowiak, Jakub Rotkiewicz.

MATERIAŁY WYPRACOWANE PRZEZ UCZESTNIKÓW
(PISOWNIA ORYGINALNA)
IV WARSZTATU PLANISTYCZNEGO
DLA GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI
W RAMACH OPRACOWANIA „STRATEGII ROZWOJU GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI NA LATA
2014-2020”
W OPARCIU O MODEL PARTNERSTWA LOKALNEGO
WARSZTAT IV ZOSTAŁ ZREALIZOWANY W DNIU 26 CZERWCA 2013 ROKU

Podsumowanie diagnozy z I warsztatu, II warsztatu, III warsztatu – Kumulacja najważniejszych problemów lokalnych do rozwiązania i wskazanie najważniejszych zasobów lokalnych do wykorzystania – praca w 3 grupach warsztatowych.

Najważniejsze problemy lokalne do rozwiązania w latach 2014 – 2020 W zakresie edukacji:

- konieczna jest edukacja mieszkańców gminy z zakresie możliwości działania III sektora,
- edukacja zawodowa skierowana na potrzeby lokalnego rynku pracy – dostosowanie oferty edukacyjnej ZSOiZ dla potrzeb miejscowego rynku pracy i potrzeb przedsiębiorstw lokalnych w oparciu o diagnozę ich potrzeb: kursy, szkolenia, szkolnictwo zawodowe, oferta edukacyjna zawodowa dla osób dorosłych, bo jest jej brak, brak oferty kursów specjalistycznych dla osób dorosłych,
- brak żłobka i niewystarczająca ilość miejsc w przedszkolu,
- brak środków finansowych w gminie na poprawę infrastruktury technicznej placówek oświatowych, pogarszający się stan techniczny bazy placówek szkolnych, wyposażenia sal lekcyjnych i sal sportowych,
- ograniczona dostępność do zaplecza sportowego,
- rozszerzenie oferty spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież na terenie gminy (ferie, wakacje), a w szczególności w sołectwach,
- psycholog i pomoc psychologiczna,
- brak świetlicy w Młyńsku, brak kina.

W zakresie ochrony zdrowia:

- brak dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych,
- zagrożenie nałogami – uzależnieniami – alkoholizm, narkomania,
- choroby zawodowe,
- słaby dostęp do stomatologów, brak opieki stomatologicznej w szkołach,
- w polityce zdrowotnej problemem są stale zmieniające się przepisy,
- przyszkolna profilaktyka zdrowotna, gimnastyka korekcyjna,
- brak opieki geriatrycznej – osoby starsze,

W zakresie pomocy społecznej:

- przemoc w rodzinie, brak specjalistów,
- brak asystentów rodziny – pomoc w rodzinie,
- występowanie barier dla niepełnosprawnych – brak podjazdów do urzędów, firm, sklepów, usług,
- bezrobocie, diagnoza lokalnego rynku pracy i edukacja bezrobotnych zgodnie z potrzebami firm,
- narkomania, alkoholizm w rodzinach i niewydolność opiekuńczo – wychowawcza,
- brak specjalistów: psycholog, psychiatra, geriatra,
- problemy lokalowe w OPS, marna baza techniczna – odległe położenie,
- ograniczona mobilność pracowników OPS w terenie,
- brak szczepień dla pracowników MGOPS,
- ciągle zwiększanie ilości zadań pracowników socjalnych OPS – wypalenie zawodowe,
- eurosieroctwo,
- roszczeniowość klientów OPS, brak aktywności po stronie korzystających ze świadczeń w OPS.

W zakresie bezpieczeństwa:

- zagrożenie powodziowe,
- brak monitoringu miasta,
- bezpańskie zwierzęta,
- wandalizm,
- niedostatecznie bezpieczny stan dróg i chodników,
- brak ograniczeń tonażowych głównie na drogach wiejskich,
- brak całonocnego oświetlenia miejscowości, niedostateczne oświetlenie ulic,
- zbyt mała ilość partoli,
- brak sygnalizacji świetlnej przy szkole podstawowej.

W zakresie kultury, sportu i rekreacji:

- zły stan techniczny świetlic wiejskich,
- brak ścieżek rowerowych – tras,

- brak ciekawej oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży, ofertę należy stworzyć w oparciu o diagnozę propozycji i potrzeb młodzieży,
- niewykorzystane możliwości położenia nad jeziorem – brak zagospodarowania jeziora,
- brak zróżnicowanej infrastruktury rekreacyjno – sportowej,
- brak ciekawej oferty spędzania wolnego czasu,
- brak zagospodarowania parków.

W zakresie infrastruktury technicznej:

- zły stan sieci wodno – kanalizacyjnej w mieście i w gminie, brak kanalizacji na obszarach wiejskich, brak kanalizacji w 4 sołectwach,
- niedrożność studzienek kanalizacyjnych,
- rozbudowa oczyszczalni ścieków,
- brak dostatecznego dostępu do Internetu,
- niewystarczająca ilość terenów uzbrojonych,
- niedostateczne i nieekonomiczne oświetlenie ulic i dróg, sołectw Ubocze, Krzewie Wielkie,
- niedostatecznie bezpieczny stan ulic i chodników w mieście i gminie, brak chodnika do Wieży, Krzewia i Ubocza,
- zły stan dróg dojazdowych do posesji i pól,
- zły stan kamieniczek i placu ratuszowego, zły stan płyty Rynku,
- duża ilość zarządców dróg,
- mały zasób mieszkaniowy,
- brak egzekwowania obowiązku utrzymania czystości w obrębie posesji,
- niebezpieczeństwo braku zaopatrzenia w wodę – miasto i gmina niewykorzystanie specjalnej strefy ekonomicznej – uzbrojenie terenów SSE i promocja terenu,
- brak weryfikacji planu zagospodarowania przestrzennego,
- brak otwartej komory fermentacyjnej,
- brak wykonania odwiertów pod ujęcie wodne.

W zakresie rolnictwa:

- problemy ze zbytem płodów rolnych, brak zakładu obsługi rolnictwa,
- brak lub niesprawne urządzenia melioracyjne, zagrożenie erozją, bardzo zły stan urządzeń melioracyjnych na ciekach wodnych,

- mała liczba gospodarstw ekologicznych,
- duża liczba gospodarstw małych, brak kierunków specjalistycznych, rozdrobienie gospodarstw rolnych,
- zakwaszenie gleb, średnia jakość gleb, niskie pH,
- nieuregulowane stosunki wodne dot. ustawy prawo wodne,
- brak realizacji planu urządzeniowo - rolnego,
- zbyt duża liczba osób zatrudnionych w rolnictwie, małe zainteresowanie poszukiwaniem alternatywnych źródeł dochodu przez rolników i domowników,
- brak grup producenckich.

W zakresie turystyki:

- brak dostępu do obiektów turystycznych- odkupienie działki – gmina, uruchomienie stowarzyszeń na wsiach, utrudniony dostęp do ruin zamku Podskale, Gryf,
- zagospodarowanie obiektów turystycznych przez organizacje pozarządowe,
- niedostateczna informacja turystyczna – dostęp, brak przewodników multimedialnych po mieście i gminie, brak przewodników, ja gminy – potrzebny film,
- słabe oznakowanie zabytków gminnych i pomników przyrody,
- dewastacja obiektów turystycznych, niezagospodarowane parki,
- nieestetyczne dworce: PKS i PKP, brak infrastruktury turystycznej na szlakach turystycznych i trasach przelotowych,
- brak ścieżek rowerowych w gminie, brak parkingów dla gości, turystów, miejsc postoju,
- brak kąpielisk na terenie gminy,
- utworzenie „Na patelni” miejsca rekreacyjno – sportowego dla młodzieży,
- brak pamiątki lokalnej GRYFUŚ.

W zakresie gospodarki:

- brak funkcjonowania strefy ekonomicznej, firm, które dawałyby zatrudnienie, promocja i uruchomienie strefy,
- brak małych zakładów rzemieślniczych: szewc, zegarmistrz, magiel itp.,
- bezrobocie, pasywność, bierność, brak chętnych osób do pracy, brak odpowiedzialnych pracowników, dobrych fachowców szanujących zatrudnienie,
- brak kadry zawodowej i technicznej w gminie pomimo czekających na fachowców miejsc pracy,
- wysokie koszty pracy,
- ograniczenia prawne dot. zatrudnienia, działalności gospodarczej.

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie edukacji:

- szkoły z obiektami sportowymi, sala gimnastyczna, Orlik, hala sportowa,
- biblioteka z filiami,
- M-GOK ze świetlicami wiejskimi, otwartość na działalność inicjatyw społecznych i różnych grup mieszkańców, III sektora,
- świetlice wiejskie i place zabaw,
- stowarzyszenia wiejskie i organizacje pozarządowe,
- aktywność zdolnych młodych ludzi,
- dobrze wykwalifikowana kadra pedagogiczna,
- wszystkie rodzaje szkół,
- przedszkola.

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie ochrony zdrowia:

- publiczne i niepubliczne przychodnie zdrowia, USG, tomograf, rentgen,
- oddział opiekuńczy, ZOL,
- apteki, zakład optyczny, gabinet stomatologiczny, poradnia psychologiczno – pedagogiczna,
- pomoc lekarska nocna i świąteczna, rehabilitacja,
- 4 apteki,

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie pomocy społecznej:

- świetlica środowiskowa,
- MGOPS z instytucjami pomagającymi osobom uzależnionym,
- zespół interdyscyplinarny,
- dobra wykwalifikowana kadra w MGOPS,
- punkt Konsultacyjno – Informacyjny,

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie bezpieczeństwa:

- nocna i świąteczna pomoc medyczna, pogotowie ratunkowe,
- system monitorowania szkół i placówek oświatowych,
- Komisariat Policji
- Straż Pożarna,
- Straż Miejska.

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie kultury, sportu i rekreacji:

- stadion miejski, hala sportowa i boiska sportowe na wsiach, Orlik,
- M-GOK, ECKI,
- zamki, pałace , trasy rowerowe,
- kluby sportowe ,
- zespoły ludowe i twórcy ludowi,
- 26 stowarzyszeń w gminie.

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie infrastruktury technicznej:

- infrastruktura wodno – kanalizacyjna,
- oczyszczalnia ścieków,
- stacja uzdatniania wody,
- częściowo wyremontowane drogi, sieć dróg,
- dobre położenie gminy,
- oświetlenie miasta i wsi,
- parki, ścieżki,
- sieć energetyczna i gazowa, telekomunikacyjna i Internet,
- linia kolejowa,
- jezioro,
- rewitalizacja części kamienic w Rynku.

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie rolnictwa:

- grunty rolne nadające się do produkcji zbóż i bydła,
- gospodarstwa rolne i agroturystyka,
- plan urządzeniowo – rolny,
- instytucje obsługujące rolnictwo AMiRR, DODR.

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie turystyki:

- zamek Podskale i zamek Gryf – możliwość rozwoju turystyki, kapliczka św. Leopolda, Szlak Papieski i św. Jakuba,
- jezioro Złotnickie, agroturystyka, hotele, zaplecze gastronomiczne,
- bliskość do gór i położenie na trójgraniczu,
- tereny rowerowe, zabytki sakralne i inne,
- lasy i runo leśne,
- Centrum Informacji Turystycznej.

Najważniejsze zasoby lokalne do wykorzystania w zakresie gospodarki:

- dużo firm na terenie gminy – ponad 200, rodzinny kapitał firm lokalnych,
- dobre położenie strefy ekonomicznej – SSE,
- szkoły zawodowe na terenie gminy i powiatu,
- sieć handlowa i usługowa,
- banki,
- sklepy wielkopowierzchniowe, gastronomia,
- dobre zaplecze mechaniki samochodowej,
- przynależność do Powiatowego Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych.

Materiał na warsztatach wypracowali:

Grupa 1

Stanisław Sawczak, Anna Wrona, Jolanta Kuczyńska, Renata Adamska, Piotr Jaworski, Oskar Korgul, Andreas Kowalczyk, Jolanta Kozdęba, Eugenia Słodkowska, Jerzy Guzy, Anna Zawisza – Paliwoda, Witold Mikos.

Grupa 2

Alicja Kownacka, Anna Jankowska, Edyta Wilczacka, Robert Skrzypek, Krystyna Pietruszewska, Małgorzata Szczepańska, Agnieszka August, Jadwiga Hawryluk, Renata Misiak, Agnieszka Panek, Justyna Wesołowska, Marta Cybulska.

Grupa 3

Bożena Krasucka, Janusz Gałucha, Marzena Wojciechowska, Jerzy Andrzejczak, Anna Wieliczko, Paulina Owoc, Agnieszka Muszka, Lesław Augustyn, Tomasz Kostrzewa, Edward Sidorenko.

MATERIAŁY WYPRACOWANE PRZEZ UCZESTNIKÓW
(PISOWNIA ORYGINALNA)
V WARSZTATU PLANISTYCZNEGO DLA GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI
W RAMACH OPRACOWANIA „STRATEGII ROZWOJU GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI NA LATA
2014-2020”
W OPARCIU O MODEL PARTNERSTWA LOKALNEGO
WARSZTAT V ZOSTAŁ ZREALIZOWANY W DNIU 4 WRZEŚNIA 2013 ROKU
TEMATEM V WARSZTATU BYŁO:
WYPRACOWANIE CELÓW STRATEGICZNYCH I ZAŁOŻEŃ (KIERUNKÓW)
DO „STRATEGII ROZWOJU GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI NA LATA 2014 – 2020”

Materiały wypracowane przez 3 grupy warsztatowe:

PROPOZYCJE MISJI GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI:

I grupa warsztatowa:

MISJA – Misją gminy Gryfów Śląski jest edukacja społeczeństwa, zaangażowanie wszystkich sił w celu podniesienia bezpieczeństwa, jakości życia mieszkańców. Integracja mieszkańców w walce o lepsze jutro.

II grupa warsztatowa:

Misja – Rozwijanie gminy Gryfów Śląski poprzez kreatywność i zaangażowanie mieszkańców, współpracę środowisk lokalnych i sprawne wykorzystywanie istniejących walorów gminy: turystycznych, historycznych, kulturowych oraz kapitału ludzkiego.

III grupa warsztatowa:

Misją gminy Gryfów Śląski jest rozmowa – odnowa- odbudowa – rozwój.

Misją gminy Gryfów Śląski jest dialog, dobre sąsiedztwo, partnerstwo, rozwój społeczno - gospodarczy w oparciu o kreatywność i innowacyjność mieszkańców.

PROPOZYCJE WIZJI GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI:

I grupa warsztatowa:

WIZJA – Gmina Gryfów Śląski to gmina bezpieczna, przyjazna, zasobna, i nowoczesna.

II grupa warsztatowa:

WIZJA - Gmina Gryfów Śląski nowoczesna, gospodarna, przedsiębiorcza i atrakcyjna turystycznie.

III grupa warsztatowa:

WIZJE – grupa przedstawiła propozycje kilku wizji do wyboru:

- Kreatywna i innowacyjna Gmina Gryfów Śląski.
- Aktywna i innowacyjna Gmina Gryfów Śląski w nowoczesnej Europie.
- Gryfów Śląski 2020 to aktywna i innowacyjna gmina w nowoczesnej Europie.
- Miłość – Przyjaźń - Muzyka, czyli Gmina Gryfów Śląski.
- Gryfów Śląski 2020 mała gmina wielka inicjatywami.
- Przegonimy sąsiadów – dobre sąsiedztwo.
- Gryfów Śląski jest wąski. A dlaczego wąski? Bo Śląski.

PROPOZYCJE KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY, CZYLI CELE STRATEGICZNE GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI:

I grupa warsztatowa propozycje - CELE STRATEGICZNE GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI:

1. Poprawa stanu infrastruktury.
2. Przedsiębiorczość i innowacyjność.
3. Społeczeństwo i partnerstwo.

II grupa warsztatowa propozycje - CELE STRATEGICZNE GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI:

1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i kreatywności.
2. Rozwój i poprawa dostępności transportowej.
3. Rozwój przedsiębiorczości – wzrost konkurencyjności i innowacyjności.
4. Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa związanego ze zmianami klimatycznymi.
5. Rozwój i zwiększenie dostępności technologii w zakresie komunikacyjno – informacyjnym.
6. Wzrost zatrudnienia.
7. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Podniesienie poziomu i jakości życia.
8. Wspieranie edukacji.

III grupa warsztatowa propozycje - CELE STRATEGICZNE GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI

1. Obszar tematyczny - Edukacja cele:
 - Edukacja zawodowa skierowana na potrzeby lokalnego rynku pracy.
 - Zwiększenie dostępności dzieci do żłobka oraz przedszkola.
2. Obszar tematyczny -Ochrona zdrowia cele:
 - Przeciwdziałanie uzależnieniom- chorobom społecznym.
3. Obszar tematyczny - Bezpieczeństwo cele:
 - Ochrona przed powodzią .
 - Przeciwdziałanie wandalizmowi.
4. Obszar tematyczny – Kultura – Sport - Rekreacja cele:
 - Budowa i rozbudowa infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej oraz sportowej.
5. Obszar tematyczny - Infrastruktura techniczna – cele:
 - Rozwiązywanie problemów gospodarki wodno – ściekowej.
 - Budowa i modernizacja dróg, placów, ulic i chodników.
6. Obszar tematyczny – Rolnictwo – cele:
 - Utrzymanie urządzeń melioracyjnych w odpowiednim stanie oraz zmniejszenie zagrożenia erozja gleb.
7. Obszar tematyczny – Turystyka – cele:
 - Wspieranie inicjatyw sprzyjających rozwojowi turystyki.
8. Obszar tematyczny – Gospodarka – cele:
 - Stworzenie warunków do rozwoju inwestycji.

**KIERUNKI ROZWOJU GMINY, OBSZARY TEMATYCZNE,
PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI na terenie GMINY GRYFÓW ŚLĄSKI:****I grupa warsztatowa propozycje:**

KIERUNEK I CEL STRATEGICZNY	OBSZARY TEMATYCZNE REALIZOWANE W RAMACH KIERUNKU - CELU	ZADANIA GŁÓWNE DO REALIZACJI
POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY	Poprawa jakości życia i zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach miejskich i wiejskich	Wymiana sieci wodnej na obszarze miasta i budowa sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich
	Ochrona środowiska naturalnego	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków
	Bezpieczeństwo i eliminacja zagrożeń powodziowych	Budowa zbiorników retencyjnych. Organizacja systemu wczesnego ostrzegania przed żywiołem
	Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej	Budowa i naprawa dróg gminnych i powiatowych
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ i INNOWACYJNOŚĆ	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy	Edukacja zawodowa skierowana na potrzeby lokalnego i okolicznych rynków pracy
	Przedsiębiorczość	Rozwój strefy ekonomicznej
	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zgłasza MŚP	Promowanie lokalnych przedsiębiorców i lokalnych produktów
SPOŁECZEŃSTWO I PARTNERSTWO	Włączanie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia	Budowa obiektów kulturalno – oświatowych na terenach wiejskich służących integracji
		Aktywizacja społeczna poprzez działalność stowarzyszeń

II grupa warsztatowa propozycje:

KIERUNEK I CEL STRATEGICZNY	OBSZARY TEMATYCZNE REALIZOWANE W RAMACH KIERUNKU - CELU	ZADANIA GŁÓWNE DO REALIZACJI
<i>Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i kreatywności</i>	Strefa ekonomiczna	Promocja strefy ekonomicznej Uzbrojenie terenu pod rozwój firm Uruchomienie strefy
	Turystyka	Rozwój i rozbudowa infrastruktury turystycznej
	Rozwój obszarów wiejskich	Tworzenie gospodarstw ekologicznych i specjalistycznych Tworzenie gospodarstw agroturystycznych Tworzenie i wsparcie zakładów obsługi rolnictwa Wspieranie, zakładanie grup producenckich
<i>Rozwój i poprawa dostępności transportowej</i>	Drogi	Poprawa stanu dróg na terenie gminy
	Chodnik	Poprawa i modernizacja istniejących chodników w mieście Budowa chodników na wsi
	Komunikacja publiczna	Zwiększenie liczby połączeń lokalnie
<i>Rozwój przedsiębiorczości – wzrost konkurencyjności i innowacyjności</i>	Edukacja zawodowa	Podnoszenie kwalifikacji i kształcenie kadr
	Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw	Promocja i wspieranie lokalnych przedsiębiorców
<i>Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa związanego ze zmianami klimatycznymi</i>	Infrastruktura techniczna	Modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej w mieście i sołectwach
	Gospodarka odpadami	Rozbudowa oczyszczalni ścieków Regulacja cieków wodnych, w tym rowów Rekultywacja starych wysypisk śmieci
<i>Rozwój i zwiększenie dostępności technologii w zakresie komunikacyjno – informacyjnym</i>	Edukacja	Poprawa infrastruktury informacyjnej w szkołach
	Pomoc społeczna	Poprawa infrastruktury informacyjnej w pomocy społecznej
	Rozwój obszarów wiejskich	Dostępność technologiczna w sołectwach

<i>Wzrost zatrudnienia</i>	Pomoc społeczna – długotrwale bezrobotni	Aktywizacja zawodowa
	Przedsiębiorcy	Monitorowanie potrzeb w zakresie zatrudnienia Tworzenie baz danych wolnych miejsc pracy
<i>Rozwój społeczeństwa obywatelskiego . Podniesienie poziomu i jakości życia</i>	Tworzenie grup partnerstw obywatelskich	Tworzenie inicjatyw lokalnych Współpraca publiczno – społeczno – prywatna, współpraca publiczno – społeczna, współpraca publiczno – prywatna,
<i>Wspieranie edukacji</i>	Dzieci i młodzież	Rozszerzanie ofert spędzania wolnego czasu Budowa żłobka, przedszkola
	Dorośli	Uniwersytet III Wieku

III grupa warsztatowa propozycje:

KIERUNEK I CEL STRATEGICZNY	OBSZARY TEMATYCZNE REALIZOWANE W RAMACH KIERUNKU - CELU	ZADANIA GŁÓWNE DO REALIZACJI
<i>Edukacja</i>	Edukacja zawodowa skierowana na potrzeby lokalnego rynku pracy	Rozpoznanie lokalnego rynku pracy
	Zwiększenie dostępności dzieci do żłobka oraz przedszkola	Tworzenie żłobków i przedszkoli przez inwestorów prywatnych, organizacje, instytucje
<i>Ochrona zdrowia</i>	Przeciwdziałanie uzależnieniom-chorobom społecznym	Profilaktyka w tym zakresie wśród mieszkańców
<i>Bezpieczeństwo</i>	Ochrona przed powodzią	
	Przeciwdziałanie wandalizmowi	
<i>Kultura – Sport - Rekreacja</i>	Budowa i rozbudowa infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej oraz sportowej	Zagospodarowanie parków i jeziora, budowa ścieżek rowerowych

<i>Infrastruktura techniczna</i>	Rozwiązywanie problemów gospodarki wodno – ściekowej	Wymiana sieci wodociągowej w mieście
	Infrastruktura komunikacyjna: drogi, ulice i chodniki oraz zagospodarowanie placów	Budowa i modernizacja dróg, ulic i chodników oraz placów
<i>Rolnictwo</i>	Utrzymanie urządzeń melioracyjnych w odpowiednim stanie	
	Zmniejszenie zagrożenia erozji gleb	
<i>Turystyka :</i>	Wspieranie inicjatyw sprzyjających rozwojowi turystyki	Powstanie pamiątki lokalnej Utworzenie szlaku turystycznego na terenie gminy
<i>Gospodarka Stworzenie warunków do rozwoju inwestycji</i>	Stworzenie warunków do rozwoju inwestycji	Uzbrojenie strefy ekonomicznej Rozwój strefy ekonomicznej

Materiał na warsztatach wypracowali:**Grupa I**

Maria Sosnowska, Krystyna Pietruszewska, Danuta Nowacka, Andreas Kowalczyk, Maria Siatkowska, Alicja Kownacka, Anna Jankowska, Edyta Wilczacka, Bożena Kulesa, Renata Adamska, Eugenia Słodkowska, Małgorzata Wiśniewska, Andrzej Szulc, Marta Cybulska, Mateusz Królak, Grzegorz Bielak, Monika Ignaciuk, Piotr Jaworski

Grupa II

Marzena Wojciechowska, Agnieszka August, Tomasz Kostrzewa, Stanisław Sawczak, Dorota Sikorska, Daniel Koko, Justyna Wesołowska, Anna Wieliczko, Marzena Herdzik, Jadwiga Stępińska, Jolanta Kuczyńska, Stanisław Józwiak, Eugeniusz Kumoś.

Grupa III

Jerzy Andrzejczak, Olgierd Poniżnik, Anna Domino, Anna Wrona, Witold Mikos, Małgorzata Krakowska, Jerzy Guzy, Joanna Małoszyk, Anna Płaskowska, Renata Misiak, Alicja Kuźniarz, Alicja Juszkiewicz, Jolanta Kozdęba, Jolanta Dudzik, Edward Sidorenko, Edward Ciupa, Anna Zawisza – Paliwoda, Edward Kumoś, Teresa Polesiak

WYKAZ UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW STRATEGICZNYCH**I OSÓB WSPÓLPRACUJĄCYCH PRZY TWORZENIU****„STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA GRYFÓW ŚLĄSKI NA LATA 2014-2020”**

1.	Wieliczko Anna	Sołtys Krzewia Wielkiego
2.	Sosnowska Maria	Sołtys Młyńska
3.	Burkot Jolanta	Rada Sołecka Proszówki
4.	Karpowicz Adrianna	Rada Sołecka Proszówki
5.	Czajewicz Stanisław	Sołtys Rząsin
6.	Grodecki Zbigniew	Rada Sołecka Rząsin
7.	Herdzik Marzena	Sołtys Ubocza
8.	Juszkiewicz Alicja	Rada Sołecka Ubocza
9.	Siatkowska Maria	Rada Sołecka Ubocza
10.	Adamska Renata	Rada Sołecka Wieży
11.	Wesołowska Justyna	Rada Sołecka Wieży
12.	Kumoś Eugeniusz	Sołtys Wolbromowa
13.	Kumoś Edward	Rada Sołecka Wolbromowa
14.	Nowacka Danuta	Rada Sołecka Wolbromowa
15.	Ciupa Edward	Radny Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski
16.	Gałucha Wilhelm	Radny Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski
17.	Raubo Bożena	Radna Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski
18.	Sawczak Stanisław	Radny Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
19.	Sidorenko Edward	Radny Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski
20.	Skrzypek Robert	Radny Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
21.	Guzy Jerzy	Radny Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski
22.	Maga Urszula	Radna Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski
23.	Mikos Witold	Radny Rady Miejskiej Gminy Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
24.	Szczepańska Małgorzata	Radna Rady Powiatu Lwóweckiego-członek Zarządu Powiatu– członek zespołu strategicznego
25.	Koko Daniel	Radny Rady Powiatu Lwóweckiego

26.	Dudzik Jolanta	Radna Rady Powiatu Lwóweckiego
27.	Poniżnik Olgierd	Burmistrz Gminy i Miasta Gryfów Śląski
28.	Wilczacka Edyta	Zastępca Burmistrza Gminy i Miasta Gryfów Śląski
29.	Jankowska Anna	Skarbnik Gminy i Miasta Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
30.	Andrzejczak Jerzy	Sekretarz Gminy i Miasta Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
31.	Wolska Teresa	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
32.	Andrzej Tartak	p.o. Naczelnika Wydziału Technicznego Urzędu Gminy i Miasta w Gryfowie Śląskim – członek zespołu strategicznego
33.	Józwiak Stanisław	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski
34.	Bielak Grzegorz	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
35.	Stępińska Jadwiga	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski
36.	Panek Agnieszka	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski
37.	Kozdęba Jolanta	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski
38.	Owoc Paulina	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski
39.	Polesiak Teresa	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski
40.	Misiak Renata	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
41.	Majchrowski Dariusz	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
42.	Szulc Andrzej	Komendant Straży Miejskiej
43.	Muszka Agnieszka	Pracownik Urzędu Gminy i Miasta Gryfów Śląski
44.	Marzena Wojciechowska	Dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy i Miasta Gryfów Śląski – członek zespołu strategicznego
45.	Kuczyńska Jolanta	Pracownik Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Gryfów Śląski
46.	Rubaj Paweł	Pracownik Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Gryfów Śląski
47.	Domino Anna	Dyrektor Miejsko- Gminnego Ośrodka Kultury w

		Gryfowie Śląskim
48.	Kutni Wiesław	Pracownik Miejsko- Gminnego Ośrodka Kultury w Gryfowie Śląskim
49.	Pietruszewska Krystyna	Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfowie Śląskim – członek zespołu strategicznego
50.	Kostrzewa Tomasz	Pracownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfowie Śląskim
51.	Jaworski Piotr	Pracownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfowie Śląskim
52.	Kownacka Alicja	Dyrektor Gimnazjum w Gryfowie Śląskim – członek zespołu strategicznego
53.	Jankowiak Agata	Zastępca Dyrektora Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
54.	Grodecki Kamil	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
55.	Deliman Wojciech	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
56.	Szczepańska Julia	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
57.	Rotkiewicz Jakub	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
58.	Klusek Radosław	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
59.	Sikorska Dorota	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
60.	Kowalczyk Andreas	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
61.	Zawadzki Marcin	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
62.	Krawczyk Patryk	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
63.	Dubaniewicz Aleksandra	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
64.	Truszkowski Szymon	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
65.	Bujak Piotr	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
66.	Grześków Mateusz	Uczeń Gimnazjum w Gryfowie Śląskim
67.	Zatoński Dariusz	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Gryfowie Śląskim
68.	Hawryluk Jadwiga	Zastępca Dyrektora Szkoły Podstawowej w Gryfowie Śląskim
69.	Płaskowska Anna	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Uboczu
70.	Kuźniarz Alicja	Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Uboczu

71.	Deptuła Tadeusz	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Rząsinach
72.	Krakowska Małgorzata	Dyrektor Przedszkola w Gryfowie Śląskim
73.	Kulesa Bożena	Zastępca Dyrektora Przedszkola w Gryfowie Śląskim
74.	Słodkowska Eugenia	Kierownik Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gryfowie Śląskim
75.	Wrona Anna	Kierownik Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gryfowie Śląskim – członek zespołu strategicznego
76.	August Agnieszka	Stowarzyszenie Rozwoju Proszówka – członek zespołu strategicznego
77.	Zawisza-Paliwoda Anna	Stowarzyszenie Rozwoju Proszówka – członek zespołu strategicznego
78.	Urbańska Elwira	Prezes Koła Związku Sybiraków
79.	Wiśniewska Małgorzata	Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Gryfowie Śląskim
80.	Halczak Roman	Dyrektor Banku Polskiego PKO
81.	Krasucka Bożena	Przedsiębiorca
82.	Czafurski Wojciech	Komendant Komisariatu Policji w Gryfowie Śląskim
83.	Kiewra Marek	Pastor Kościoła Zielonoświątkowego
84.	Cybulska Marta	Studentka
85.	Śnieżkowska- Bielak Elżbieta	Literatka
86.	Małoszczyk Joanna	Artysta plastyk, literatka
87.	Wnukowicz Piotr	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
88.	Ciosk Zbigniew	Urząd Skarbowy w Lwówku Śląskim
89.	Król Mateusz	Komisariat Policji w Gryfowie Śląskim
90.	Brant Teresa	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych – Oddział Lwówek Śląski
91.	Dziurzycka- Wojciechowicz Barbara	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych – Oddział Lwówek Śląski
92.	Ignaciuk Monika	Stowarzyszenie „Homo-Viator”

93.	Augustyn Leszek	Szkolny Związek Sportowy
94.	Dasiak Stanisław	Polski Komitet Pomocy Społecznej
95.	Dragan Mariusz	Stowarzyszenie „Awantura”
96.	Gałucha Janusz	Polski Związek Niewidomych
97.	Stypułkowski Piotr	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
98.	Larek Andrzej	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
99.	Witkowski Marian	Rodzinne Ogródki Działkowe
100.	Trojanowska Maria	Rodzinne Ogródki Działkowe
101.	Olszowska- Urban Jadwiga	Ekspert partnerstwa lokalnego, rozwoju lokalnego i komunikacji społecznej

XII Bibliografia

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. nr 78. poz. 483 z późn. zm),
2. Ustawa z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U z 2013r. poz. 594 z późn. zm),
3. EUROPA 2020- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
4. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Rejony, Miasta, Obszary Wiejskie,
6. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020,
7. Strategia Rozwoju Aglomeracji Jeleniogórskiej,
8. Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego 2010-2020,
9. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Gryfów Śląski do 2020 r.,
10. Wieloletni Plan Finansowy Gminy Gryfów Śląski 2008-2015,
11. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy w latach 2014-2018,
12. Program turystycznego zagospodarowania Gminy Gryfów Śląski w latach 2009-2014,
13. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie Gminy i Miasta Gryfów Śląski w latach 2013 i 2014,
14. Gminny program Przeciwdziałania Narkomanii w 2013r.,
15. Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2013r.,
16. Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Gryfów Śląski na lata 2008-2012 i na lata 2013-2018,
17. Gminny program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2014,
18. Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Proszówka na lata 2009-2015,
19. Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Ubocze na lata 2009-2015,
20. Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Rząsiny na lata 2009-2015,
21. Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Wieża na lata 2010-2016,
22. Kierunki działania Rady Miejskiej Gminy i Burmistrza Gminy i Miasta Gryfów Śląski na lata 2011-2014,
23. Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Gryfów Śląski na lata 2000-2010,
24. Plan urzędniowo-rolny Gminy Gryfów Śląski,
25. Program opieki nad zabytkami Miasta i Gminy Gryfów Śląski na lata 2009-2013,
26. Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Gryfów Śląski na lata 2004-2011,
27. Program gospodarki wodno-ściekowej w Gminie i Mieście Gryfów Śląski na lata 2010-2020,
28. Program turystycznego zagospodarowania Gminy Gryfów Śląski na lata 2009-2014,

29. „Strategicznie dla rozwoju- polityka rozwoju w zintegrowanym podejściu”- publikacja Ministerstwa Rozwoju Regionalnego- artykuł prof. dr hab. Jerzego Regulskiego p.t. Samorząd terytorialny- ku nowym formom zarządzania rozwojem.,
30. Główny Urząd Statystyczny- inf. dot. Gminy Gryfów Śląski
31. „Planowanie Strategiczne- poradnik dla pracowników administracji publicznej”- wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego,
32. „Nowy model zarządzania strategicznego rozwojem w Polsce”- wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego,
33. „Nowe podejście do polityki rozwoju w wymiarze krajowym i UE, a ich implikacje na szczeblu lokalnym – planowanie i monitorowanie”- wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.